Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 175 (13981) | 1975 оной июлиин 27, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

[С]ҮЛӨӨТЭЙ САГ

[С]үлөөтэй саг. Хүнэй абаһаар дуулаад орхиходо, шэ[...] урин дулаахан үгэнүүд! Зузаан номой хуудаһануу[д] түргэн ираһан мэтээр үдэр, хоногууд үнгэрнэ. Саг [...] хэзээнешье хүлеэдэггүй, заха хизааргүй, эхин [...] байдаг ха юм. Зүгөөр сүлөөтэй саг тухай олон [...] ойлгосо бии.

[...] байгуулалтаһаа, хүн зоной ажаһуудалһаа, [...] экономикын хүгжэлтэһөө сэхэ дулдыдадаг сүлөө[тэй] саг тухай ойлгосо юрэнхы бэшэ юм. Совет засагай [...]һоо хойшо, общественэй аша туһада хүн бүхэнэй [...]даг, хүдэлдэг болоһонһоо хойшо сүлөөтэй саг ту[хай] ойлгосо тад ондоо болонхой.

[С]ССР-эй профсоюзуудай XV съезд дээрэ КПСС-эй [ЦК-г]ай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев [...] хэлээ һэн: «...Ажалһаа сүлөө саг гээшэ ниитын [...] хэмжээн мүн гэжэ үшөө Маркс хэлэһэн юм... [...]айдалдаа хүнэй бэеэ абажа ябаха гээшэ гансахан [...] хубиин хэрэг бэшэ. Ажалһаа сүлөө саг — об[щест]вын үмэнэ харюусалгаһаа зайсаад ябаха саг бэшэ».

[...] мэргэнээр, тон зүбөөр хэлэгдэһэн үгэнүүд. Хаан[...] Россин, мүнөөнэйшье капиталай оронуудта ажаһуу[...]рын хүнүүдэй сүлөөтэй сагынь ямар байгааб, бай[...] Хэдэн дабхар дарлалта доро байһан ажалшад сү[лөөт]эй саг гээшые мэдээшьегүй, мэдэхэшьегүй.

[Аж]алһаа сүлөө саг манай уужам дэлгэр Эхэ оронои[...] хүн бүхэндэ бии. Табан үдэрэй туршада ажал[...] хоёр үдэр амардаг һайн һайхан гурим тогтоһоор [...]. Үгышье һаа, ажалшад жэл бүхэнэй туршада нэ[...] амаралта абана. Харин оронуудта туркстын [пут]ёвкоор ошожо ерэнэ, бэеэ эмшэлүүлнэ, курортдо [...].

[...]гонёор хэлэхэдэ, совет хүнүүдэй шухала хэрэгтэ [...] эрхэ нүхэсэл, арга боломжо социализм гээшэ [...]улжа, эрдэм болбосорол, соёл гэгээрэлээ дээшэлүүл[...]бэсынгээ элүүр энхые бэхижүүлхэ, үхибүүдээ хүмүү[...], олон шухала эрилтэнүүдээ хангахын тула гүй[...]үүрэн хүрэхэ сүлөөтэй саг үгэһэн байна бшуу.

[К]ПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Бреж[нев] СССР-эй профсоюзуудай XV съезд дээрэ хэлэһэн [...] тон зүб заабаринууд бии. Үсөөн бэшэ ушарнууд[...] сүлөөтэй саг хооһоор, бодомжогүйгөөр, заримдаа [...]дтэ өөһэдтэнь, ондоошье зондо, һүүлэй һүүлдэ нии[тын] аша туһада хохидолтойгоор үнгэрхэеэ һанадаг. [...]лтын үдэр гү, али гарагай долооной үдэрнүүдтэ [...] ехээр хэрэглэхэ, сүлөөтэй сагаа дэмы хоо[...] «алаха» ушарнууд үзэгдэдэг.

[...] сүлөөтэй сагаа һайнаар, зохидоор, ашаг туһа[тайг]аар үнгэргэдэг хүнүүд манайда олон. Хирэ хирэ бо[лоод] лэ Улаан-Үдэ хотодомнай тусхай мэргэжэлгүй уран [...], фотографуудай бүтээлнүүдэй выставкэнүүд бо[лодог]. Эдэ хүнүүд ажалһаа сүлөө сагтаа эдэ бүтээлнүү[д]ээ хэнэ ха юм. Сүлөөтэй сагтаа ниитын ажалда эдэбхи[тэйг]ээр хабаадалсадаг нүхэд республика доторнай ямар [...]бэ!

[Сүл]өөтэй саг... Энэ саг хадаа миин лэ гараа һанжуу[...] һуухын, дэмы хооһон хөөрэлдөө үүдхэ[...] архи ууххын, нюдэнэйнгөө хабдатар унтахын тула [...]дтэ үгтэдэггүй һэмнай. Энэ саг гээшэ хүнүүдтэ [...]тэнь, обществодошье, гэр бүлэдэньшье аша туһа[тай]гаар, зохидоор, гуримтайгаар, һонирхолтойгоор үн[гэр]гэхэ зэргэтэй бшуу.

[Ажа]хынууд, завод, фабрикадашье, эмхи зургаануудта [х]үдэлһэн хүнүүд, илангаяа залуушуул үдэшын һур[гуул]иудта, институт, техникумүүдтэ һурана. Тэдэнэр [...] хэрэгһээ сүлөө сагаа зүбөөр хэрэглэжэ, эрдэм [болб]соролоо дээшэлүүлнэ. Манай Буряад орондо үдэ[шын] болон заочно 60 гаран һургуулинууд бии. Тэдэнние [...] бүхэндэ хорёод мянган хүнүүд дүүргэжэ гарана. [...] ажаллажа, хүдэлжэ байгаад, дээдэ һургуули, техни[кумүү]дтэ һурадаг хүнүүдэй тоо хэды олон гээшэб?

[Аж]алһаа сүлөө сагаа һайнаар үнгэргэхэ, болбосон[гоо]р амарха арга боломжо манай Эхэ орондо дууһан [...]. Курортнууд, нютагай аршаанууд, амаралтын бай[шанг]ууд, театрнууд, соёлой ордонгууд болон библиотекэ[нүү]д үргэнөөр сэлигдэнхэй. Соёлой ордонгуу[дай дэ]ргэдэ эмхидхэгдэһэн уран һайханай бүлгэмүүд, [...]гаданууд, кружогууд, секцинүүд хүнүүдэй сүлөө[тэй с]агаа һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ өөһэдынь үүргэтэй, [...]этэй байна. Мүнөө Буряад орон дотор ехэшүүлэй [...] хоор, хүүгэдэй 533 хоор болон дуунай ансамбль [...]рдоно. Эдэнэртэ 16,7 мянган хүн хабаадана. Һаяхан [...]гын аймагай «Сэлэнгэ» гэжэ ансамблиин артистнууд [...] ошожо, тэндэхи ажалшадта уран бэлигээ харуулаад [...]. Уран һайханай бүлгэмүүдэй, арадай хоор, театр[...]дай артистнууд өөһэдынгөө шадабари, бэлигые хүн [...] нүхэдтөө харуулхаһаа гадна, өөһэдынгөөшье, тэдэнэй[...] сүлөөтэй сагые болбосон ёһоор, һайнаар үнгэргэнэ [...]юм.

[С]үлөөтэй сагтаа һонин ном уншаха, кино, театр хара[ха, ү]хибүүдтэеэ сэнгэхэ, тэдээндэ туһатай юумэ заажа [...]һөө эхилээд, тоолошогүй олон һайн һайхан хэрэгүүд [...]. Зүгөөр совет хүнэй түбхын түрүүндэхи уялгануудай [...] юуб гэхэдэ, үзэл сурталайнгаа талаар ургаха, мэр[гэжэ]л, эрдэмээ дээшэлүүлхэ, өөрыгөө хүмүүжүүлхэ хэ[рэгтэй] болоно бшуу. Тиимэһээ партийна, комсомолой, проф[союз]ай организацинууд хүн бүхэнэй сүлөөтэй сагые об[щест]водо, өөртэнь, хүнүүдтэ туһатайгаар үнгэргэдэг [болго]хын түлөө тэмсэхэ, оролдохо зэргэтэй.

Мүнөөдэр — наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр

МҮШЭХЭН СОО

Улаан-Үдэ хотын «Звездочка» магазинда ороходо хүн зон ходо олон байдаг. Тэндэ хүүгэдтэ хэрэгтэй элдэб янзын эд бараан элбэг, наймаалагшадынь худалдан абагшадай эрилтэ хангахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулдаг.

Магазинай коллектив эбтэй этэй, оролдосотой һайнаар ажалладаг. Тэдэнэр түсэб, уялгануудаа һара бүхэндэ амжалтатайгаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, магазинай коллектив эд бараа наймаалха зургаа һарынгаа түсэб 102,5 процентээр дүүргэбэ. Түсэбһөө гадуур 250 мянган түхэригэй эд бараан худалдагдаа.

Городой худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Звездочка» магазинай коллектив оло дахин илажа гараһан байха. Байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр тэдэнэртэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Улаан туг 600 түхэриг хоёрдохи мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

Үнгэрөөшэ хахад жэлдэ «Хүүгэдэй нааданхайнуудай» ба басаган үхибүүдэй «Оёдоһон хубсаһанай» таһагуудай наймаалагшад илангаяа һайнаар хүдэлжэ гараа.

Ажал хүдэлмэридөө эрхим һайн амжалтануудые туйлажа байдаг хүдэлмэрилэгшэд магазинда олон. Тэдэнэй тоодо Наталья Васкина, Татьяна Дектярева болон бусад ороно.

Коммунис партиингаа XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хүүгэдэй магазинай коллектив эдэбхитэйгээр хабаадалсаад, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Тэрэ уялга соонь жэлэй түсэб 5 хоногоор урид дүүргэхэ, 10 мянган түхэриг сэбэр олзо оруулха гэгдэнэ.

Манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Улаан-Үдэ хотын «Звездочка» магазинай наймаалагша Галина Хандархаева үхибүүдэй нааданхайнуудай таһагта.

2. Дээрэ дурсагдагша магазинай залуу хүдэлмэрилэгшэд Алла Кашина, Аня Калашникова, Нина Бажинова.

3. Нааданхайнуудые наймаалдаг түрүү хүдэлмэрилэгшэ К. С. Мринская.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фотомонтаж.

КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫЕ ажалай амжалтаар угтая!

ААДАРТАЙ УРИЛДАН...

РЕПОРТАЖ

Совхозой түб буусаһаа баруулжаа гараад, машинаар гүйлгэхэдэмнай, ногоон хүнжэлөөр бүрхөөгдэһэн тала нэмжыбэ. Хада гүбээнүүд, нуурнууд харгын хажуугаар үнгэрэн ошоно. Удангүй нэгэ нюсэгэн хадын захада хүрэжэ ерэбэбди. Шэнэ һургаагаар хорёологдоһон поли соо талын сэсэгүүд мэтэ үнгэ бүриин хубсаһатай хүнүүд тухагүй ажаллажа байба. Тэдэнэр сабшана, тармана, бухалнуудые зөөнэ, үбһэ һүрилнэ. Энэмнай Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой «Баруун хаал» гэжэ нэрэтэй газар юм. Луговод Даши Дамбиевич Ганжуровтай эгээн түрүүшээр уулзабабди. Сагаабтар шарайтай, зунай саб сагаан малгайтай наһажаал энэ хүн ажал хэрэг тухайгаа хөөрэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ нүхэрнай абаһан уялгаяа холо үлүүлжэ, сабшалангай гектар бүриһөө аяар 22 центнер үбһэ хуряаһан, «мүнөө жэлдэ 20 центнер үбһэн абтаха бэшэ гү даа» — гэжэ Даши Дамбиевич һанажа ябаһанаа тодорхойлбо.

Урдамнай үбдэгсөө үдхэн ногоон долгилно. Тармагдаһан газар дээрэ бухалнууд жэрылдэн бодоно.

Звеное даагша Бальжи Дашиевич Дашиевтай уулзажа хөөрэлдэбэбди.

— Ажал хэр зэргэ ябажа байнаб? Звенодоо олон хэбэртэйт.

— Хори гаран хүн болонол даа.

— Трактор, машина гэхэ мэтэ оньһон техникэ биил бээз?

— Үгы, Манай звенодо оньһон техникэ хүртэхэ аргагүй байгаа.

— Үбһэ хуряалгын звено болохоор түсэбтэ ороогүй зон болоно гээшэ гүт?

— Тон зүб хэлэбэт. Бидэшни «агаарһаа» абтаһан звено болонобди.

Энэ хөөрэлдөөгөө саашань тайлбарилая: Гильбэрын сомоной Соведэй үүсхэлээр үбһэ хуряалгын эхилэмсээр Хурамша тосхоной соёлой, медицинын, хэлхээ холбооной отделениин болон бусад хүдэлмэрилэгшэд — ехэ бага илгаагүй нэгэ звено эмхидхээ ха юм. Техникэ гэхэдэ, нэгэ морин косилка, нэгэ тармуур тэдэнэй мэдэлдэ үгтэнхэй. Ехэнхи хүдэлмэринь бар хүсөөр хэгдэнэ. Энэ звенодо ажаллажа байһан зарим хүнүүдтэйнь танилсая.

Морин косилкашан Иван Гомбоев. Тэрэ Ивалгын леспромхозой хүдэлмэришэн.

Морин тармууршан — 10-дахи класс мүнөө жэлдэ дүүргэһэн Николай Дашиев.

Сомоошон Бүргэд Арьяев. Тэрэ киномеханигаар ажалладаг юм.

Бусад хүдэлмэри хэгшэд: соёлой байшангай уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Бадма-Ханда Дашиева, фельдшерскэ пунктые даагша Аврора Хангалова, библиотекарь Таня Дашиева, хэлхээ холбооной отделениие даагша Н. А. Шелопугина, сомоной Соведэй гүйсэдкомой бухгалтер Розалия Банзаракцаева — бултадаа хори гаран хүн болоно.

Тиихэдэ Гильбэрын дунда һургуулиин багша Ф. М. Ильюшкин амаралтадаа байбашье, Александр хүбүүнтэйгээ совхоздо туһалхаяа ерээд, һайнаар ажаллана. Зургаадахи классай һурагша Гуржап Гунтупов бусад хүбүүдтэй хамта бухалнуудые яһала шадамараар шэрэнэ. Эдэ хүнүүдэй нэрэнүүдые олоор дурдажа, ямар ажал хэдэгыень зорюута заажа үгэбэбди. Үбһэ хуряалгын халуун хаһада, элдэб шалтаг урдаа буряад, һүүдэртэй газар хараад ябадаг заримшуул эндэ тэндэ олдохоёол ядадаггүй. Зүгөөр тиихэдэ Гильбэрын сомоной Соведэй газар дээрэ ажалладаг, ажаһуудаг, элдэб ажал хэдэг хүнүүдэй нэгэ газартэ суглараад, үндэр мэдэрэлтэйгээр ажаллажа байхыень харахада урматай байгаа һэн. Тэдэнэр 500 центнер үбһэ соможо, совхоздо тушаахабди гэһэн уялга абаад, туха сүлөөгүй ажаллажа байна.

...Тэдэнэр сабшана, тармана, бухалнуудые табина, шарэнэ, үбһэ һүрилнэ. Туха сүлөөтэй нэгэшье хүн сабшалан дээрэ харагданагүй. Наранай баруун хойшо тонгойжо эхилэмсээр, хара үүлэн бии боложо, хойто зүгһөө шангаар һалхилаад, үбһэшэдэй һанаа зобообол даа.

Таня, Анна, Тоня, Зоя, Люда, Дугарма — бултадаа эбтэй этэйгээр тармана, бухалнуудые табина. Эндэ тэндэ шог ёгто зугаа дэлгэржэ, шаг шууяаншье гарана.

— Эй, Бүргэд, энэ бухал шэдэжэрхил даа, — гэхэ абяан сомоошодой дундаһаа байд гээд дуулдаха юм. «Заветы Ильича» совхозой парткомой секретарь Г. Э. Санжиев, сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Г. Кокорин болон бусад сомоошодто туһалжал мэдэнэ. Тэдэнэр хирэ-хирэ болоод лэ «аадартай урилдая» гэжэ уряалаад абаха юм.

Бороошье ороогүй һэн. Һалхин буужа, бухалшадта, сомоошодто нилээд һаад хэжэ туршаа. Үдэшэ болоходо, 50 центнер хангалтама үнэртэй, сэл хүхэ үбһэн сомоо боложо ербыбэ.

Уданшьегүй нэгэ машинада булта һуужа, шог зугаатай үбһэшэд дуутаа хангюурдаһаар, тооһо бурьюулан гэр тээшээ табилуулаа һэн...

С. ОЧИРОВ
Улаан-Үдын аймаг.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ШАЛГАРНА

Анаагай совхозой Ониноборскын отделениин Виталий Насухинай хүтэлбэрилдэг звено 1050 центнер үбһэ бэлдэбэ. Буламай отделениинхид түрүүшүүлһээ тиимэшье холо гээгдэнэгүй. Эндэхи Ендон Ринчиндоржиевай звено 780 центнер үбһэ һүрилжэ абаа. Эдэ хоёр звено һүрилэлгэтэеэ нэгэн доро зарим үбһэеэ пресстэ даражa, тюк болгоно. Гурбадахи отделениин Анатолий Степановай звено 300 гаран центнер үбһэ хуряанхай. Бүхыдөө совхоз 2500 гаран центнер үбһэ бэлэдхэнхэй.

— Манай шефүүд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ оролдосотой хабаадана. «Бурсельхозмонтаж» трестын ПМК, УОС, наймаанай нэгэдэл, Госбанк, нөөсэлгын кассын коллективүүд илангаяа шалгарна. Бүхыдөө 80 гаран тонно набшаһата тэжээл бэлдэгдэжэ, үбэлжөөнэй байрануудта асарагданхай. Удаадахи субботын амаралтын үдэрнүүдтэ иимэ тэжээл бэлэдхэлгэ үргэлжэлүүлэгдэхэ юм, — гээд, тус ажахын ахамад агроном П. Носырев хөөрэнэ.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хориин аймаг.

[Х]УДАЛДААНАЙ [...] / [Хамт]ын аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй гурбадахи шатада хабаадаха СССР-эй делегаци тухай

[Хамт]ын аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй гурбадахи шатада хабаадаха СССР-эй делегаци КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй иимэ бүридэлтэйгөөр батал[агда]бо:

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев — делегациин толгойлогшо; КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко — делегациин толгойлогшын орлогшо; КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн К. У. Черненко, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо, А. Г. Ковалев — делегациин гэшүүд.

(ТАСС).

[Т]ҮҮХЭТЭ ТУРШАЛГА [А]МЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРЭБЭ

[Х]ЬЮСТОН, НИИДЭЛГЭ [З]АЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. ([Т]АСС-ай тусхай корр.). [«Союз]—Аполлон» гэжэ про[грамм]аар хүн түрэлтэнэй [түүхэ]дэ түрүүлэн совет космонавтнуудай, американ астронавтнуудай замбуулин [д]айда хэһэн хамтын ниидэлгэ амжалтатайгаар дүүрэбэ. Астронавтнууд Т. Стаффорд, В. Бранд, Д. Слейтон гэгшэдһээ бүридэһэн экипажтай «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосо июлиин [2]5-да Москвагай сагаар [..] час 18 минутада Номгон [далай]ай дээрэ, Гавайн арал[ууд]һаа баруугаар 600-гаад километртэ уһан дээрэ амжалтатай һайнаар бууба.

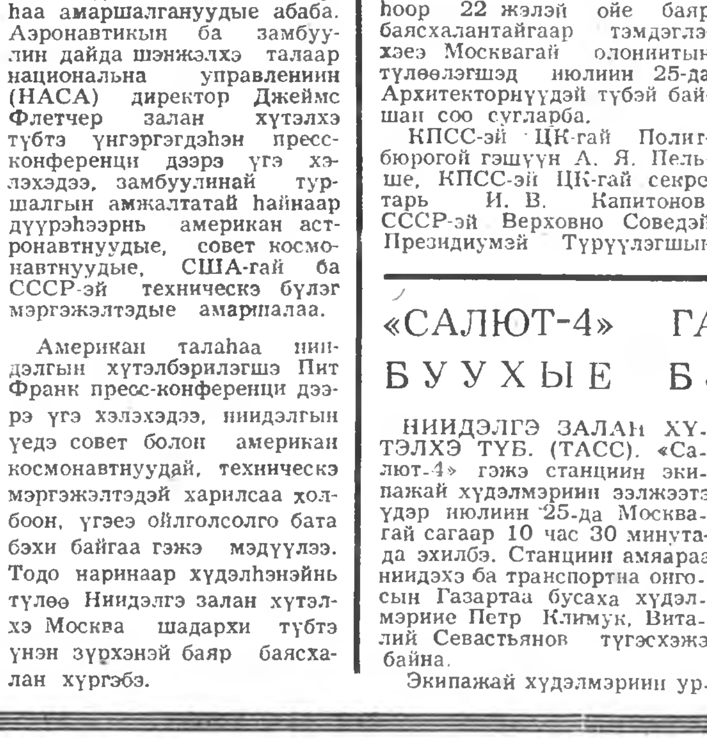
Абаралгын бүлэг «Аполлон» гэжэ онгосын командна модулиие түргөөр олоод, тэрэниие «Новый Орлеан» гэжэ вертолетоносец дээрэ гаргаһан байна. Астронавтнуудай бэенүүд һайн.

США-гай Президент Дж. Форд телефоноор хонходожо, түүхэтэ туршалгаяа амжалтатайгаар дүүргэһээрнь «Аполлоной» экипажые амаршалба. Мэнэ һаяхан дүүрэһэн ниидэлгэ замбуулин дайда шэнжэлэлгэдэ уласхоорондын харилсаанай шэнэ шата нээнэ гээд тэрэ тэмдэглээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Президент Дж. Фордто эльгээһэн бэшэгые эндэ халуунаар угтаһан байна.

Ниидэлгэ залан хүтэлхэ американ түбэй мэргэжэлтэд Москвадахи совет ханинарһаа амаршалгануудые абаба. Аэронавтикын ба замбуулин дайда шэнжэлхэ талаар национальна управлениин (НАСА) директор Джеймс Флетчер залан хүтэлхэ түбтэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, замбуулинай туршалгын амжалтатай һайнаар дүүрэһээрнь американ астронавтнуудые, совет космонавтнуудые, США-гай ба СССР-эй техническэ бүлэг мэргэжэлтэдые амаршалаа.

Американ талаһаа ниидэлгын хүтэлбэрилэгшэ Пит Франк пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ниидэлгын үедэ совет болон американ космонавтнуудай, техническэ мэргэжэлтэдэй харилсаа холбоон, үгэеэ ойлголсолго бата бэхи байгаа гэжэ мэдүүлээ. Тодо наринаар хүдэлһэнэйнь түлөө Ниидэлгэ залан хүтэлхэ Москва шадархи түбтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

МИНИСТРЭЙ АМАРШАЛГА

Манай орон, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрые мүнөөдэр һайндэрлэжэ байна.

Энэ һайндэртэй дашарамдуулан, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко совет сэрэгшэдые, судна бүтээдэг промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдые, ДОСААФ-ай далайн һургуулинуудай курсантнуудые, эдир морягуудые халуунаар амаршалаад, дайшалхы мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлгэдэ, ажал хүдэлмэридөө һуралсалдаа бүри ехэ амжалтануудые туйлахыень эдэнэртэ хүсэбэ.

(ТАСС).

РЕВОЛЮЦИОННО КУБЫН ҺАЙНДЭР

Кубын Республикын революционно һайндэр, национальна восстаниин үдэр — Монкада казармада добтолһоор 22 жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар тэмдэглэхээ Москвагай олониитын түлөөлэгшэд июлиин 25-да Архитекторнүүдэй түбэй байшан соо сугларба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн А. Я. Пельше, КПСС-эй ЦК-гай секретарь И. В. Капитонов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. М. Матчанов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов болон бусад тусхай тушаалтад, Совет-Кубын хани барисаанай бүлгэмэй гэшүүд суглаанай президиумдэ һууба.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников элидхэл хээ.

Кубын делегациин хүтэлбэрилэгшэ Эрнест Эррера суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

(ТАСС).

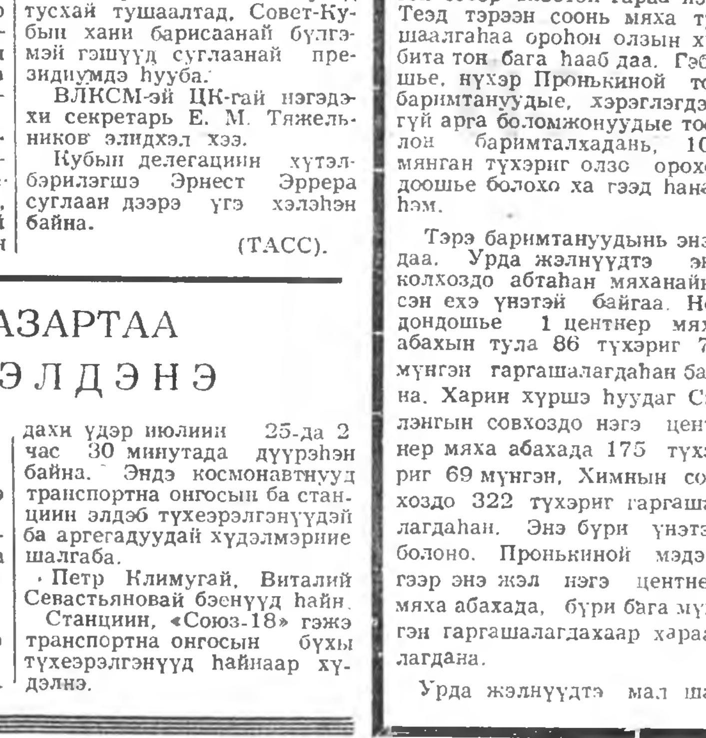
«САЛЮТ-4» ГАЗАРТАА БУУХЫЕ БЭЛДЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Салют-4» гэжэ станциин экипажай хүдэлмэриин ээлжээтэ үдэр июлиин 25-да Москвагай сагаар 10 час 30 минутада эхилбэ. Станциин амяараа ниидэхэ ба транспортна онгосын Газартаа бусаха хүдэлмэриие Петр Климук, Виталий Севастьянов түгэсхэжэ байна.

Экипажай хүдэлмэриин урдахи үдэр июлиин 25-да 2 час 30 минутада дүүрэһэн байна. Эндэ космонавтнууд транспортна онгосын ба станциин элдэб түхеэрэлгэнүүдэй ба аргагадуудай хүдэлмэриие шалгаба.

Петр Климугай, Виталий Севастьяновай бэенүүд һайн.

Станциин, «Союз-18» гэжэ транспортна онгосын бүхы түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ.

ТАРГАН МАЛ ОЛЗО ЕХЭТЭЙ

Энэ жэл шахан таргалуулһан малаа худалдахадаа 100 мянга шахуу түхэриг сэбэр олзо олохобди, — гээд Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахамад зоотехник В. Л. Пронькин мэдүүлбэ.

Тус ажахыда мал шахан таргалуулха хүдэлмэриин даб дээрээ балайшье һайнаар табигдаагүйень мэдэжэ байгаад, ахамад мэргэжэлтын нимэ зүрхэтэйгөөр хэлэхэдэнь, һэжэглэмээр байгаа. Юуб гэхэдэ, нёдондо колхоз бүхыдөө 640 мянган түхэригэй сэбэр олзотой гараа һэн. Теэд тэрээн соонь мяха тушаалгаһаа ороһон олзын хубита тон бага һааб даа. Гэбэшье, нүхэр Пронькиной тоо баримтануудые, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые тоолон баримталхадань, 100 мянган түхэриг олзо орохо-доошье болохо ха гээд һанаа һэм.

Тэрэ баримтануудынь энэл даа. Урда жэлнүүдтэ энэ колхоздо абтаһан мяханайнь сэн ехэ үнэтэй байгаа. Нёдондошье 1 центнер мяха абахын тула 86 түхэриг 71 мүнгэн гаргашалагдаһан байна. Харин хүршэ һуудаг Сэлэнгын совхоздо нэгэ центнер мяха абахада 175 түхэриг 69 мүнгэн, Химнын совхоздо 322 түхэриг гаргашалагдаһан. Энэ бүри үнэтэй болоно. Пронькиной мэдээгээр энэ жэл нэгэ центнер мяха абахада, бүри бага мүнгэн гаргашалагдахаар хараалагдана.

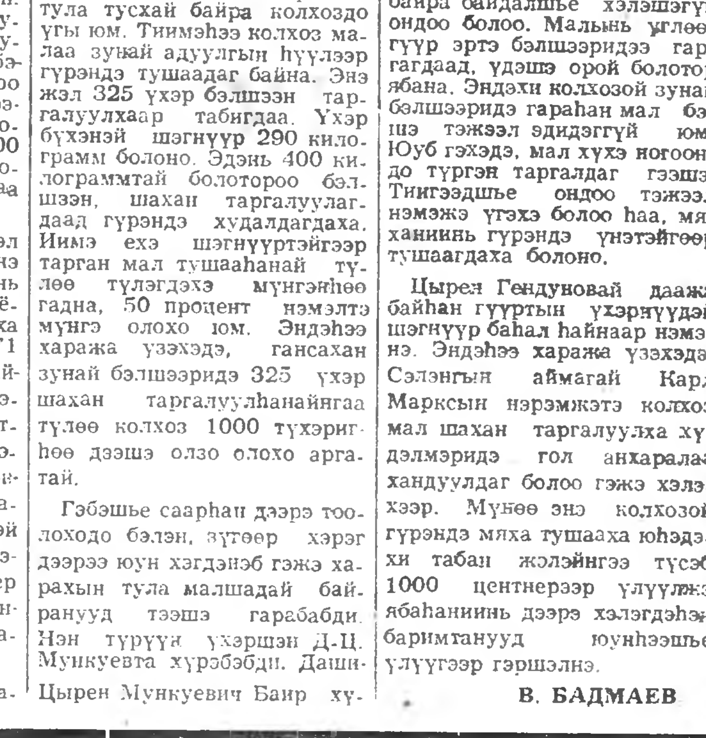
Урда жэлнүүдтэ мал шахан таргалуулхада ехэ мүнгэн ошодог байгаа. Юуб гэхэдэ, колхоз ехэнхи үбһөө өөрынгөө мэдэлэй газарһаа холуур бэлэдхэдэг һэн. Тэрэниие колхоздоо шэрэжэ асархын тула ехэ мүнгэ гаргашалха баатай бологдодог байгаа. Нёдондо 15 мянган центнер үбһэн холоһоо зөөгдөө. Харин үнгэрэгшэ үбэлэй үбһэн колхоз шадараа бэлэдхэгдэжэ, 1,5 дахин үнэгүй болоо. Хоёрдохёор, мал шахан таргалуулгые эмхидхэхын, үнгэргэхын тула ехэ мүнгэн ошодог һэн. Тэрээнэй тула тусхай байра колхоздо үгы юм. Тиимэһээ колхоз малаа зунай адуулгын һүүлээр гүрэндэ тушаадаг байна. Энэ жэл 325 үхэр бэлшээн таргалуулхаар табигдаа. Үхэр бүхэнэй шэгнүүр 290 килограмм болоно. Эдэнь 400 килограммтай болотороо бэлшээн, шахан таргалуулагдаад гүрэндэ худалдагдаха. Иимэ ехэ шэгнүүртэйгээр тарган мал тушааһанай түлөө түлэгдэхэ мүнгэнһөө гадна, 50 процент нэмэлтэ мүнгэ олохо юм. Эндэһээ хаража үзэхэдэ, гансахан зунай бэлшээридэ 325 үхэр шахан тарагалуулһанайнгаа түлөө колхоз 1000 түхэригһөө дээшэ олзо олохо аргатай.

Гэбэшье саарһан дээрэ тоолоходо бэлэн, зүгөөр хэрэг дээрээ юун хэгдэнэб гэжэ харахын тула малшадай байранууд тээшэ гарабабди. Нэн түрүүн үхэршэн Д-Ц. Мункуевта хүрэбэбди. Даши-Цырен Мункуевич Баир хүбүүнтэеэ 149 буруу адуулна. Мункуев дүй дүршэлөөр баян малшан, хори гаран жэл үхэр адуулжа ябана. Нёдондо эсэгэ хүбүүн хоёр 212 үхэр адуулжа гараа. Мүнөө бүри үсөөниие харууһална. Тиимэһээ хэһэн ажалайнь шанар һайжарһан, малынье һайнаар таргалжа байна.

Энэ жэл мал шахан таргалуулха хүдэлмэри яһала һайнаар эмхидхэгдэжэ захалаа. Социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Үхэршэдэй түлбэришье һайжараа. Малшадай байра байдалшье хэлэшэгүй ондоо болоо. Малынь үглөөгүүр эртэ бэлшээридээ гаргагдаад, үдэшэ орой болотор ябана. Эндэхи колхозой зунай бэлшээридэ гараһан мал бэшэ тэжээл эдидэггүй юм. Юуб гэхэдэ, мал хүхэ ногоондо түргэн таргалдаг гээшэ. Тиигээдшье ондоо тэжээл нэмэжэ үгэхэ болоо һаа, мяханиинь гүрэндэ үнэтэйгөөр тушаагдаха болоно.

Цырен Гендуновай даажа байһан гүүртын үхэрнүүдэй шэгнүүр баһал һайнаар нэмэнэ. Эндэһээ хаража үзэхэдэ, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз мал шахан тарагалуулха хүдэлмэридэ гол анхаралаа хандуулдаг болоо гэжэ хэлэхээр. Мүнөө энэ колхозой гүрэндэ мяха тушааха юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб 1000 центнерээр үлүүлжэ ябаһаниинь дээрэ хэлэгдэһэн баримтанууд юунһээшье үлүүгээр гэршэлнэ.

В. БАДМАЕВ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХҮТЭЛБЭРИЛЖЭ, ХИНАЖА ШАДАБАЛ...

Хүдөөгэй ажалшадай культурна эрилтые улам hайнаар хангадаг болохын тулада мүнөө үедэ горитой хүдэлмэри хэгдэдэг болоо гээшэ. Тиимэhээ нютаг нютагта бии байгаа хүдөөгэй клубуудай, соёлой байшангуудай хүдэлмэрине hайнаар эмхидхэхэ, хэжэ байhан хүдэлмэриинь наринаар хинаха талаар колхоз, совхозуудай парткомууд, партбюронууд тон ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Хэрбээ энэ шухала хэрэгые зүбөөр, аша үрэ hайнтайгаар эмхидхэжэ шадабал, алишье талаhаа туhатай байха гэжэ лаблан ойлгобол, энээндэ хайша хэрэгээр хандадаг ушар үндэhөөрөө үгы байха hэн гэжэ hанахаар.

Манай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб болохо Баян-Гол тосхоной соёлой байшангай хүдэлмэриин хэр ябажа байhан тухай, энэ хэрэгые улам hайжаруулха ябадалда колхозой парткомой ямар үүргэ дүүргэhэниие зарим тэдыгээр харуулха hанаан бии.

1974 оной намар тус байшангай хүтэлбэрилэгшэдые hэлгэхэ гэhэн шиидхэбэри парткомойнгоо заседани дээрэ абаа hэмди. Тиигэжэ соёлой байшангые даагшаар Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ш. М. Бадмаев, уран hайханай хүтэлбэрилэгшөөр Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй училищи дүүргэhэн С. Б. Монтоева томилогдоо hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо эндэхи хүдэлмэри эли бодо hайжарhан, эдэбхижэhэн байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Тиихэдээ соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха кадрнуудаа нарин нягтаар шэлэжэ, холын хараа бодолтойгоор ажалда табиха тон шухала болоно.

Партком, комсомолой комитет болон соёлой байшангай (ДК) хүдэлмэрилэгшэдэй дунда нягта холбоо барисаан нэн түрүүн байгуулагдаа бэлэй. Тиихэдээ хүдэлмэриеэ суг ябуулха байhамнай эли ааб даа. Эгээл түрүүлэн агитбригада эмхидхэхэ гэhэн шиидхэбэри хамтымнай заседани дээрэ абтаа. Энэ агитбригада таряа хуряалгын үедэ полевой станууд дээгүүр ябажа, hонирхолтой лекцинүүдые уншаhан, гоё hайхан хатар наада харуулhан байгаа.

Юумэн бүхэнэй эхин hайн байбал, саашанхи хүгжэлтэнь тордиhогүй байдаг гэжэ зон хэлсэдэг. Зарим ушарта тиимэшье байжа болохо. Имагтал энэ хэмжээ ябуулгамнай олондо hайшаагдажа, колхозоймнай правленишье болохотой юумэ үүсхэhыемнай хүсэдөөр ойлгоо hэн. Тиигэжэ 2 мянган түхэриг манда үгөө. Тэрээгээрнь эстрадна оркестрэй инструментнүүдые, магнитофон, проигрыватель худалдажа абаа hэмди.

Игээд байхадаа соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрие саашадань урагшатайгаар ябуулхын тулада шадаал haa олон зониие энэ хэрэгтэ элсүүлхэ ёhотой байhанаа бидэ hайн ойлгожо байгаабди. Тиимэhээ партийна болоод комсомолой хамтын суглаануудые зарлажа, тус асуудал үргэнөөр зүбшэн хэлсээ бэлэйбди.

Энээнhээ hүүлдэ юумэншье эрид hайжараа гэхээр бэшэ юм бээз. Гэбэшье зоной эдэбхи энэ талаар горитойгоор дээшэлээ гэжэ тэмдэглэхээр hэн. Суглаанууд дээрэ оруулагдаhан дурадхалнуудые хараадаа абажа, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин тодорхой түсэб парткомой, комсомолой комитедэй, соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын заседани дээрэ баталагдан абтаа hэн.

Энэ түсэб саарhан дээрээ үлөөгүй гэжэ омогорхон хэлэхэ байhандаа баясанаб. Нэн түрүүн колхоз дотор ябуулагдаха ёhотой клубай хүдэлмэрие нэгэ хүтэлбэритэй болгобобди. Тиигээд ДК-гайнгаа штадые шэнээр хаража үзөөд, урданайхиhaань гурба дахин олон болгоо hэмди.

ДК-е даагша, уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ, баянист, Соёл болон Үрэжэл тосхонуудай хүдөөгэй клубуудые даагшанар, хоёр библиотекарь, хоёр киномеханик, автоклубай хоёр хүдэлмэрилэгшэд, техническэ хэдэн хүдэлмэрилэгшэд гэхэ мэтэ соёлшод эндэ эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ байна. Гадна соёлой ордонгой дэргэдэхи ниитын совет ДК-гай хүдэлмэридэ ехэ туhа хүргэдэг. Парткомой болон комсомолой комитедэй секретарьнарhаа гадна, тэрэнэй бүридэлдэ колхозниигууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар оролсоно.

Жэшээлхэдэ, дунда hургуулиимнай директор Доржо Семенович Семенов уран hайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Тэрэ hургуули ДК хоёр нягта холбоо барисаатайгаар хүдэлхэ ёhотой гэжэ тоолодог. Тиимэhээ hургуулиин hурагшанаршье манай ДК-гай хэмжээ ябуулгануудай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэhэндэнь хубитаяа оруулдаг лэ гээшэ.

Манай соёлой байшангай дэргэдэ хоровой, хореографическа, дуунай, уран hайханаар шүлэг уншалгын кружогууд хүдэлдэг. Бүхыдөө 65 хүн уран hайханай хүдэлмэридэ хабаадалсадаг байха юм. Эдэнэрэй дунда колхозниигууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар бии.

Гадна Баян-Голой дунда hургуулиин багша В. И. Харжеевэй ударидалга доро наададаг вокально-инструментальна оркестр зоной дунда, илангаяа залуушуулай дунда суурхадаг болонхой.

Бии байгаа арга боломжонуудаа шадамараар хэрэглэжэ, эмхидхэhэн хэмжээ ябуулгануудаа тон hонирхолтойгоор, олоной дура татамаар үнгэргэхэ гэжэ яhалашье оролдодог гээшэ. Ажалай түрүүшүүлдэ зорюулагдаhан үдэшэ Баян-Голой ажалшадта удаан саг соо hанагдажа ябаха ёhотой.

Колхозой түрүү малшадта, механизаторнуудта зорюулагдаhан, hайн hайханиие хүргэhэн урин дулаан үгэнүүд, уран шүлэгүүд, ирагуу гоё дуунууд, хатар наадан тиимэ бэлээр мартагдахагүй байhаниинь эли бшуу.

Эрхим ажалшад Э. О. Раднаев, Е. Р. Ринчинова, Ц. Г. Дашиева, О. Э. Сангадиева, Е. М. Бадмаева болон бусадай нэрэнүүд тэрэ үдэшэндөө олоной шэхэндэ илангаяа уриханаар зэдэлээ ёhотой.

Зунай сагта малшаднай холын бэлшээринүүдтэ гаража, тосхон, посёлогуудhаа холо байдаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тиимэhээ манай партком тэдэниие ажаhуудалайнь болоод культурна талаhaань хангаха горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхээр хараалаанхай. Энэ ушарта малшадые комплексно аргаар хангахада тон hайн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Соёлой ордон соо үлгөөтэй карта-түсэб дээрэ малшадай хаана байдагынь тодоор тэмдэглэгдэнхэй. Тиихэдэ хажуудань тэдэнэртэ ошохо график табигданхай, ханада хадаатай байхыень харахат. Эдэниие шэнжэлхэдээл тус хүдэлмэриин хайшан гэжэ эрхилэгдэдэг байhаниие ойлгожо абахат гэжэ hананаб.

Нёдондоной декабрь hарада Баян-Голой соёлшод үнэтэй үүсхэл гаргаhан юм. Тэдэнэр хүдөөгэй ажалшадые культурна талаар улам hайнаар хангадаг болохын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрие саашадань hайжаруулхын тулада тэмсэе гээд аймагайнгаа соёлшодые уряалhан байгаа. Энэ үүсхэл аймаг доторнай үргэнөөр дэмжэгдэжэ, КПСС-эй райкомой бюро hайшааhан байха.

Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууд соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрие саашадань hайжаруулхадамнай яhалашье нүлөөлөө гэжэ хэлэбэлнай алдуу болохогүй гэжэ hананаб. Иигэжэ соёлшодой хүдэлмэрие нарин хиналта доро абаад, зохид соонь hайнаар хүтэлбэрилөөд байхада амжалта туйлагдаха байна.

Манай ДК-гай дэргэдэхи уран hайханай бүлгэмэй гэшүүдэй туйлаhан бага бэшэ амжалтанууд энээниие дүүрэнээр гэршэлнэ. Баян-Голоймной дунда hургуулиин, соёлоймнай байшангай уран hайханай коллективүүд аймагайнгаа харалгада эрхимлэжэ, нэгэдэхи шатын дипломдо, үнэтэ шанда хүртэhэн байна бшуу. 17 хүн аймагай болон республиканска харалгануудай, конкурснуудай лауреадуудай, дипломантнуудай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байха юм.

Октябриин Революциин орденто Д-Н. Б. Сундуев, Ажалай Улаан Тугай орденто Е. С. Соднопова, түрүү хонишод В. М. Лубсанов, А. Д. Чимитцыренов, шофёр В. С. Посходиев, механизатор С. У. Потхоев, колхозой комсомолой комитедэй секретарь Д. Г. Раднаев гэгшэд тэдэнэрэй дунда бии.

Үнгэрhэн үе соо манай артистнууд нилээд олон концертнүүдые табиhан байха. Тиихэдээ ганса колхозойнгоо ажалшадай урда бэлиг шадабарияа харуулаа бэшэ, мүн хүршэнэртөөшье айлшалhан юм. hая Бодоной совхозой түб тосхондо хоёр часай программатай наада харуулhан байна. Энэ концертнь дурасхаалта байгаа. Бии болгогдоhонhоо хойшо аяар таби дахин концерт табижа, хүдөөгэй ажалшадые баясуулhан байгаа бшуу.

Юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын тулада манай республикын ажалшад тэмсэнэ. Энэ асари ехэ тэмсэлэй амжилта түгэсөөр дүүрэхэ ябадалдань соёлшодшье горитой хубитаяа оруулха ёhотой. Тиимэhээ тэдэнэрэй хүдэлмэрие хүтэлбэрилхэ, зүб руунь залаха хүсэн партийна комитедүүд болоно. Энэ талаар манай партком зарим тэды hайн юумэ хээд байна. Гэбэшье хэхэ юумэмнай үшөөл ехэ. Тиимэhээ бүри эдэбхитэйгээр соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрие ябуулхын тулада эмхидхэлыень, ажалдаа хэрэглэдэг онол аргануудыень саашадань hайжаруулха зорилготой болонобди.

В. ГАРМАЕВ.
Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Совет орон: ШЭНЭ hОНИН

ГАЗОПРОВОДОЙ ХОЁРДОХИ ЭЭЛЖЭЭН

ТУРКМЕНИИН ССР. Шатлык-Хива гэжэ газопроводой барилгашад хоёрдохи ээлжээнэй сорсонуудые амжалтатай hайнаар холбожо дүүргэбэ. Урда захаhaань, Шатлыгhaа, трассые «Средазнефтегазстрой» трестын коллективүүд, хойто талаhaань «Сварочномонтаж» трестын коллективүүд трассые бариhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. Газопроводой барилга дээрэ.

МЕЛИОРАТОРНУУД ДОБТОЛНО

Новгородско областиин мелиораторнууд мүнөө жэлдэ түрүүшын 300 гектар таряалангай газар хатаажа ашаглалгада үгэбэ. Түсэбтэ табан жэлэй hүүлшын жэлдэ бүхыдөө 12 мянга гаран гектар намаг хатаагдахаар хараалагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шимскэ районой «Заветы Ильича» колхозой поли дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗАМДАХИ УУЛЗАЛГАНУУД

2. ХҮҮРГЭШЭД

(Эхиниинь июлиин 26-най номерто).

Улюнхаан тосхонтой зэргэлээд Уланай голой эрьедэ хүүргэшэдэй 34-дэхи отрядай нэгэ участок байгша оной март hараhаа байрлanхай. Вагончигууд соо байрэтай, 50 хүн хүдэлжэ байна. Түмэр хүүргэ Уланай гол дээгүүр тататай, үшөөл дүүрээдүй байна.

140-дэхи колоннын шофер Валерий Рудольфович Дубинский эндэхи хүүргэшэдтэй hайн танил. Юу хээгээ гагнуулдаг, ябадаг хүн байба.

— Гагнуурнинь hайн түхеэрэлгэтэй, — гэжэ намда ойлгуулба. Валеритэй нэгэ вагончик руу оробобди. Энэ участогые даагша, ахамад прораб Иван Прокопьевич Кунавин, механик Михаил Абрамович Шилов, хүүргэшэдэй 34-дэхи отрядай главна инженер Леонид Владимирович Пышко гэгшэдтэй танилсагдаба.

— Маанад тухайда бэшээд орхихо юумэн мүнөөдөө хоморшог байна. Юундэб гэхэдэ, бидэнэр харгы татагшадые барижа байнабди. Хүүргэнүүдые барилга удаарууланhандаа зэмэтэйбди. Модоор хүүргэнүүдые бариха гэhэн проект табигданхай байhан юм. Тэд энэ багтань нимэ эрилтэдэ хүрэмэ модон үгы. Тиимэ дээрэhээ энэ проектыень шэнээр табижа баталуултар, саг ошоно, — гэжэ главна инженер хэлэбэ. Уоян хүрэтэр 100 гаран ехэ, бага хүүргэ баригдаха юм ха. Энэ участогайхид томо хүүргэнүүдые баридаг байна. 135-дахи километр хүрэтэр 9 томо хүүргэ баригдаха, тэдэнэй гурбаниинь Баргажанай гол дээгүүр татагдаха юм. Июниин 20-доор маанадай ябахада, Баргажанайшье, Уланайшье голнуудай уhан ехэ болонхой байгаа hэн. Иигэжэ ерэхэдээ, хүүргэшэдэйшье ажалда бэрхэшээлтэй болоно. Баргажанай гол дээрэ табижа байhан хүүргын түмэр бэхилэлгые уhан абажа хаяа, — гэжэ эдэнэр хэлэнэ. Үндэр хада хабсагайтан газарай гол түргэн урасхалтай байдаг ха юм даа. Хюрөөгэй шүдэн шэнги түхэлтэй Баргажанай уулын хабсагайнууд сагаан малгайнhaа үшөө hалаадүй байгаа hэн. Эндэхи хадын горхонууд шууяатайгаар урдажа, Баргажанай голдо шудхажал, уhан нэмэжэл байна ха юм. Хэды тиимэшье hаань, бага зэргын бэрхэшээлдэ балай эгээхээ болиhон зон гэжэ эдэнэртэй хөөрэлдэхэдөө ойлгонобди. Юуб гэхэдэ, главна инженерэй hанааниинь ехээр зобоногүй хэбэртэй.

— Иигээд лэ түргэн харгыдаа орохобди, hара болоод ерээрэйгты, — гэн миhэрнэ. Нүхэдэйнгөө бага сагын гомдол оруулхаяа hанахадань, хүлеэгты, бултыень өөhэдынниинь ехээр зобоногүй.

Хребтовая — Усть-Илимская, Решето — Богучаны, Абакан — Тайшет гэжэ түмэр замай барилгада ябалсаhан, ехэ дүршэлтэй болоhон, халуун шулуу долёоhон коллектив гэжэ ойлгогдоо. Олонхи хүнүүдынь үнинэй сугтаа ябажа эжэлшэhэн, эблэрhэн улад байна. Мүнөө эдэнэр Тындэhээ эндэ ерээ.

Хүүргын 34-дэхи отряд 1963 онhоо Улаан-Үдэдэ байрланхай,- республика дотор хүүргэнүүдые барижа байдаг юм. Үдэ гол дээгүүр татагдаhан ута хүүргэ энэ отрядайхидай ажал мүн. Аймагуудаар хүүргэнүүдые бариhан, барижашье байhануудынь олон ха.

Нүүдэлээр ябажа hурамхи болоhон хүүргэшэд байра байдалаа яhала зохидоор түхеэрэнхэй. Хүүргэшэдэй участок өөhэдын зайн галтай, вагончигуудай зосоо сэбэр, дулаан, оронуудтай. Юрэдөө муу гостиницануудhaa дутахагүй. Бүрхэгшэг, харалган үдэшэлэн, ажалай hүүлээр бидэнэр эдээндэ ерээбди. Вагон соонь дулаан, ялагар гэгшын зайн галтай, ан-бүн гэжэ үдэшынгөө хоол шанажа байгаа. Нюдэндөө шэлтэй наhатайшаг хүн тоогоошон хэбэртэй. Шанаhан шүлыень эдеэбди. Хөөрэлдэhөөр байтарнай, тэрэ хүмнай энэ участогай электрик Яков Васильевич Серенко байба.

— Энэ хүмнай тэмдэглэл хэдэг дэбтэртэй, — гэжэ нэгэниинь хэлэбэ.

— Дэбтэртээ юу бэшэнэбта? — гэжэ асуубаб.

— Даа, тон өөртөө хэрэгтэй юумэ тэмдэглээ бээзэб даа, — гэжэ Яков Васильевич харюусана. — Хүндэ хэрэгтэй юумэн үгыл дөө.

Удаадахи асуудал hурахыемнай угтуулан:

— Энэ дэбтэрээ хүбүүн-

БАМ... МҮНӨӨН... АГУУ БАРИ...

дээ үгэхэб. Хүбүүмни гоё хүбүүндэ саашал... жуулха... — гээд, Я... ренко миhэрбэ.

Үе дамжаhан бэшэл... сацые энэ бүлын на... шэ, харин түмэр хар... барилгануудай намт... но ха даа. Арба г... лэй саада тээhээ тэмдэглэл.

— 16 жэлдэ сугт... бди. Иимэ тэмдэглэ... hанагданагүйбши бы... гэжэ наhажаал боло... ханик М. А. Шилов...

— Эндэтнай шулэ... шэдэг хүн байха... гээд, хэниинь hэм г... женер тээшэ хараба.

Леонид Влад... Пышко, хүүргын 34-... рядай главна инжене... наар энеэбхилэн hүү...

Хүдэлжэшье шад... хашаалые дабажа я... ямаршье байдалда ор... уруу дуруу болохогү... хүюн абари зантай, ... талаантатай уладууд ... дэг байна гэжэ бод... 139-дэхи колоннын ... километртэ хүдэлдэ... фер Иван Лобанов с... сагаа зураг зуража ... дэг гэжэ П. Н. Бри... рөө hэн. 15 зураг бу... ха. hонин, баян сэд... зон олон ха даа гэж... hоор тосхон гэшээ у... орой болоhон хойно ... гэлдөө hэмди.

3. АЭРОПОРТ ДЭЭРЭ

Вертоледуудай ниидэдэг багахан талмай Улюнхаанhaа холо бэшэ түхеэрэгдэнхэй. Тэнгэридэ нэгэшье үүлэн үгы. Наран үглөөнhөө шангаар шаража эхилбэ.

Уоян. тэрээнhээ наашанхи харгы руу байрлаhан участогуудта эльгээгдэхэ ашаае — эдеэ хоолой зүйлнүүдые шэрэжэ асарhан машинанууд эндэ зогсоно. Юумэ бариhан хүн зоншье олон — булта вертолет хүлеэгшэд.

Хүл гараа боргоohондо hайсахан хазуулhан басаган хайрсагуудай хажууда зогсоно. Уулзабабди.

— Мария Иванова гээшэб, — габэ. — Уоян ниидэхээ байнаб. Тэндэ СМП-572-до хүдэлнэб. Байгша оной май hарада Ленинградhaa 95 комсомолшууд ерээ hэмди. Эдэ шанадаг ажалтайб. Манай тосхондо магазин, столово, конторо, овощ хадагалдаг газар, зунай байранууд, гэрнүүд баригданхай. Майхан соо столово түхеэрэнхэйбди. 300 хүниие холлуулдагбди. Халаан бүхэндэ гурбан басагад ажалладагбди. Манай байрладаг газар Уоянhaа 1 километр болохо Лазурный гэжэ тосхон юм. Эстониhоо, Литваhaа, ондоошье областъ, хизаарhaа олон залуушуул хүдэлнэ.

Вертолет Уоянhaа ниидэжэ ерэбэ. Нижнеангарскын 11-дэхи тоннельнэ отрядые хангадаг вертолет эндэ бууба. Боошхонуудые (солярка), хабтагай ашаба. Хэдэн хүн hуубабди,

Вертоледой ко... А. И. Кочетов, пилот... Плющиков, борт... П. А. Демин — иимэ... хүнhөө экипажынь б... хэй. 140-дэхи колонны... дохи километртэхи ... зорибобди. Доромнай ... хабсагайнууд, хоор... рань могойтоhон Бар... гол, хадын горхонууд, ... дажа байhан харгы. ... дониинь холимог ба... саашаа болохо бүреэ ... шэнэhэн модон дор... харагдана. Хада хабса... дай хоорондо Намаа г... рэтэй горхоной таля... хүрэhэн зузаан м... нуур мэтээр харагдана... рэнэйнь нэгэ захада ... лиг, болдогтой газарта ... богдоhон модон дээрэ ... лет бууба.

Эндэхи участогой ... Виктор Витюк ашаа б... hанай hүүлээр «унаа» ... хээ Улюнхаан ниидэ... 140-дэхи колонны эга... участогынь энэ байба... боошхо солярка юуншь... лохогүй, — гэжэ В... шамарлаба.

Зуурандаа 110-дахи ... тогта буужа хайрсаг... буулгаад, прораб хүн... бэшэгүүдые сүүмхэдээ ...

Колоннын түсэбэй ... hаа ехэнхи хүбиие дүү... энэ участогай хүтэлбэ... шэ В. В. Витюк бүхы ... сэлнүүдээ асаруулха «... (вертолет) эрихээ түбэй ... бааза ниидэжэ ерээ h...

Д. ЖУГДУРОВ.
Улюнхаан — Улаан-Ү...
1975 оной июнь.

ЗУНАЙ ҮДЭРЫЕ ХҮСЭДӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай хүдэлмэришэд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхые яhала оролдоно. Шулуушад, штукатурщигууд болон шэрдэгшэд шэнэ онол арга хэрэглэжэ, дундаа мүрысэн хүдэлнэ. Манай үнинэй хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой Б. А. Полтарацкиин хүтэлбэрилдаг бригадын шулуушад поточно аргаар барилга хэжэ эхилбэ. Эдэнэр мүнөө 43-дахи квартал да 80 бүлэ айлай орохо гэрэй торхыень барижа байна. Б. А. Полтарацкиин бригадын шулуушад бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ шадана. Эдэнэр зунай үдэрые дүүрэнээр хэрэглэхэ гэhэн зорилготойгоор хоёр халаан соо барилга хэнэ. Хоёрдохи халаанда бригадынгаа 3—4 хүниие эльгээдэг байха юм. Хоёрдохи халаанда гараhан хүдэлмэришэдэй хэхэ ажал ехэ байдаг. Барилгын материал бэлэдхэхэ, хана бодхоохо гэхэhээ эхилээд эндэ ажал барагдаха бэшэ. Тус бригадын коллектив дурсагдагша гэрэй торхые болзорhоонь 10 хоногоор урид дүүргэхээр уялга абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхые оролдоно.

Байрын гэрнүүдые, соёл гэгээрэлэй байшангуудые саг болзор соонь эрхим шанартайгаар ашаглалгада тушааха хэрэгтэ штукатурщигууд болон шэрдэгшэд ехэхэн хубитаяа оруулдаг юм. Гэрэй ханануудые жэгдээр штукатурдажа, гоё hайханаар шэрдэхын тула ехэхэн оролдолго үүсхэл гаргагдадаг. Минии даадаг бригадын гэшүүд hайн шанартайгаар ажалаа хэхын тула яhала оролдодог юм. Гэрэй дотор талын хүдэлмэри эрхим шанартайгаар хэхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Эндэ олон бэрхэшээлнүүд дайралдадаг.

Жэшээлхэдэ, шулуушад хирпиисээ жэгдэ бэшээр табижа, ехэ забhартайгаар хана барина. Заримдаа 5—6 сантиметр зузаанаар хана штукатурдаха ушар гарадаг. Барилгын материал ехээр гарлашалагдана, шанарынь муудана. Сонхын рама, можонууд муугаар харуулдагдаhан модоор хэгдэнэ. Тэрэниие гоё hайханаар шэрдэхын тула ехэ сагаа барадаг, шэрээ ехээр hалгаадаг гээшэбди. Энэ бүхы дутагдалнуудые усадхахаар болгодоо гэжэ hанахаар.

Мүнөө хаа хаанагүй партиин XXV съездэдэ зорюулан, дээшэлүүлэгдэhэн уялганууды абана. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула улам эршэтэйгээр ажаллана. Минии даадаг бригадын гэшүүд түгэсхэхы жэлэйнгээ даабари декабриин 20-до дүүргэхэ, барилгануудые эрхим гэhэн сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада үгэхэ, 800 түхэригэй барилгын материал арьбалха, ажалай бүтээсые 2,5 процентээр дээшэлүүлхэ гэhэн социалис уялга абаа hэн.

Энэ уялгаяа хайшан гээд дүүргэхэб? Энээн тушаа ходол бодомжолдог, мүнөөдэр hайнаар хүдэлөө haa, үглөөдэр амжалтаяа улам арьбадхаха гэhэн зорилго урдаа табидаг зомди. Бидэ бултадаа сугларжа, саашадаа ямараар хүдэлхэ тухайгаа хөөрэлдэдэг заншалтайбди. Олоороо хэлсэhэн өөгүй юм гэжэ арад зоной дунда дэмы хэлсээгүйл ёhотой. Хэн ямараар хүдэлнэб? Хэндэ ямар ажал даалгажа үгөө haa, түргэн саг соо, hайн шанартайгаар барилга хэжэ шадахаб? Ажалаа эмхидхэхэдээ энэ бүгэдые хараада абаха хэрэгтэй бологдодог.

Олон жэл барилга дээрэ хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоhон хүдэлмэришэд манай дунда олон юм. Бидэнэр бултадаа шахуу хүдэлмэриин хоёрдохи мэргэжэл шудалhан байнабди. Хэрбээ цементын холисын асарагдаагүй hаань, сонхын рама, можонуудые шэрдахэ бологдодог. Хоёрдохи мэргэжэл шудалха гээшэ ехэхэн удхатай шанартай хэрэг гэжэ hанагдана.

Манай бригадын үнинэй гэшүүн Е. К. Черных, А. Ф. Молчанова, Н. Н. Попова гэгшэд штукатур болон шэрдэгшэдэй 4-дэхи разрядтайнууд. Ямаршье ажал даалгажа үгэхэдэ, түргэн саг соо эрхим шанартайгаар бүтээhэн байдаг. Надя Попова залуу хүдэлмэришэн юм. Гэбэшье ехэл оролдосотойгоор хүдэлдэг. Гартаа дүйтэй басаган. Халаан соогоо 12 дүрбэлжэн метр хана штукатурдаха даабаряа 14-15-да хүргэдэг байха юм. Байгша оной хабар залуу барилгашадай дунда дэлгэрhэн республикын конкурс-харалгада хабаадалсажа, түрүү hуури эзэлээ hэн. Надя мүнөө зонын конкурс-харалгада хабаадалсахаар Южно-Сахалинск ошонхой. Августа Федоровна Молчанова халаанай даабариhaа гадуур 3—4 дүрбэлжэн метр хана штукатурдаhан лэ байдаг.

Бидэнэр мүнөө городой больницын шэнэ барилга дээрэ хүдэлнэбди. Эндэ нэгэ зэргэ 300 үбшэнтэниие эмшэлхэ юм. Энэ больницын байшангай барилгые байгша он соо дүүргэжэ, ашаглалгада үгэхэ ёhотойбди. Тон харюусалгатай ажал бидэндэ даалгагдаба. Мүнөө энэ барилга дээрэ 140 хүн хүдэлнэ. Эдэнэр халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын тула тэмсэнэ.

Манай бригадын коллектив мүнөө хоёр халаан соо хүдэлнэ. Хоёрдохи халаанда 4—5 хүниие үлөөдэг байнабди. Эдэнэр үдэшын 10 час болотор хүдэлдэг. Зунай сагта хоёр халаан соо барилга хэхэдэ ехэ аша үрэтэй юм. Оньhон техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана. Барилга түргэнөөр хэгдэнэ. Үдэр бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Минии даадаг бригадын коллектив ганса июнь hарын даабариhaа гадуур 500 дүрбэлжэн метр хана штукатурдаhан байха юм. Бидэнэр үбшэнтэниие эмшэлхэ корпусой хоёрдохи дабхарыень штукатурдажа дүүргээбди. Энэ корпусой дотор талын хүдэлмэри сентябриин 10-да дүүргэхэ гэhэн договор баталhан зомди. Хэрбээ энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шадабал, бидэнэр 40—40 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэхэ байнабди. Бидэнэр хүдэлмэриин минута бүхэниие зүбөөр хэрэглэхэ гэhэн зорилготойгоор хоёр халаан соо хүдэлнэбди. Барилга хэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхайбди.

М. ХЛЫСТОВА,
Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай бригадир.

Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой, гэр барилгын комбинадай коллективүүд КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө үүсхэл гаргаhан байна. Энэ hайн hайхан үүсхэлыень нарин сэмбын комбинадай коллектив hайшаан дэмжээ. Тус комбинадай шэрээлгын цехэй үнинэй хүдэлмэришэн Фаина Николаевна Бэдрова цех соогоо түрүү hуури эзэлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Ф. Бодрова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Мэргэжэлтын зүбшэл

НОГООНОЙ ГУРИЛ—ШЭМЭТЭ ТЭЖЭЭЛ

Мал ажалые түргэнөөр хүгжөөхэ ба тэрээнhээ продукци бүри ехээр абаха хэрэгтэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгэ тон шухала удха шанартай. Тиимэ шэмэтэ тэжээлнүүдэй нэгэн болохо ногооной гурил ехээр бэлэдхэхэ гээшэ республикын ажахынуудай гол зорилго болоно. Юуб гэхэдэ, искусственна аргаар хатааhан ногооной гурил соо малай бэедэ хэрэгтэй бүхы витамин бии юм. Тобшоор хэлэхэдэ, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдэ ногооной гурилай ямар ехэ хэрэгтэй байhые хүдөө ажахын мэргэжэлтэ бүхэн hайн мэдэнэ.

Гэбэшье, энэ үнэтэ тэжээл манай республикын олонхи ажахынуудта ГОСТ-ын эрилтэдэ хүрэхэгүйгөөр бэлдэгдэнэ. Энээнhээ боложо адууhа мал хүсэд hайн тэжээлдэ хүртэнэгүй бшуу. Жэшээнь, Буряадай агрохимлабораториин тодорхойлhоной ёhoop, 1974 ондо республика соо бэлэдхэгдэhэн ногооной гурилай ехэнхи хубинь ГОСТ-ын эрилтэдэ хүрөөгүй, Илангаяа Улаан-Үдын, Загарайн, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Кабанскын ба Зэдын аймагуудай ажахынуудта бэлдэгдэhэн ногооной гурил тон муу шанартай байшоо.

Энэ ямар шалтагаанhaа болоноб гэхэдэ, колхоз, совхозууд ногооной гурил хэхын тула ехэнхидээ муу ургасатай сабшалан хэрэглэнэ. Ногоо хатаадаг АВМ агрегадуудайнгаа арга боломжо дүүрэн хэрэглэжэ шаданагүй, ногооной гурил гаргаха технологи хазагайруулна.

Агрегадай таhалгаряагүй хүдэлжэ байхын тула тэрэниие hая сабшагдаhан ногоогоор хүсэд дүүрэн хангажа шадахагүй ушар дайралдана.

Ногооной гурил бэлэдхэхын тула тэжээлэй элдэб ургамалнуудые хэрэглэжэ болохо. Хүсы, донник ногоонуудhaa илангаяа шэмэтэ тэжээл гарана. Эдэ ургамалнууд протеинээр элбэг юм. Хүсы, донник ногоонууд сабшаhанай hүүлээр дахяад түргэнөөр ургадаг байна. Тиимэhээ жэл соо ургасыень хоёр дахин хуряажа болоно. Гурил болгохын тула сэсэглэжэ эхилээд байхадань, тэдэниие сабшахада тон ехэ каротинтай байдаг.

АВМ агрегадта ногоо зүбөөр хатаажа шадаhанhaа гурил соохи каротинай ба тэжээлэй бусад бодосуудай хэмжээн дулдыдадаг. Тиимэhээ тон hайн шанартай ногооной гурил гаргахын тула ногоо хатааха гурим зүбөөр сахиха шухала. Ногоо сабшаhанай hүүлээр тэрэниие түргэнөөр агрегадта асарбал витаминиинь ехэ байдаг шуу.

hая сабшагдаhан ногооё урид hэбэреэхэдэ, агрегадай хүсөөр богони болзор соо ехэ ногоо хатааха аргатай болоно, зүгөөр каротиниинь баhал ехээр гээгдэнэ. Жэшээнь, ногоон 2 часай туршада наранда хатаахада 8—10 процент каротинаа гээнэ, 4 час hэбэреэгдэхэдээ 17—20, 6 час соо 30—35 процентнь алдагдана. Гэхэтэй хамта, наранда хэбтүүлэнгүй гансата агрегат соо хатаахада, ехэ түлишэ гаргашалагдадаг ба агрегадай продукци гаргаха хэмжээн эрид аалидадаг байна.

Тиимэhээ хатаахынгаа урда тээхэнэ 1—2 часhaa дээшэ бэшэ саг соо ногооё hэбэреэхэдэ алишье талаhaа hайн гэжэ тоологдоно. Ногоо асараад, удаан саг соо обоолоотой байлгахада, халажа витаминуудынь үгы боложо эхилдэг муутай. Ингэжэ болохогүй гээд баhа hануулалтай.

Ногоо хатаахын тула АВМ-0,4 агрегат хэрэглэбэл, уридшалан ногоон 20—30 мм утатайгаар хэршэгдэхэ ёhотой. Энээнhээ утадабал, ногоон мууса хатадаг, барабан соогуур hорогдон ябахань аалидадаг ба шатажашье болодог байна. Нэгэ жэгдээр, богонихоноор хэршэгдэhэн ногоон түргөөр хатадаг, бага түлишэ гаргашалагдадаг гээшэ. Ногооной hайнаар хэршэгдэхын тула КПК-1,4 гэжэ машина хэрэглэхэдэ болоно. 21—26 миллиметрhээ утаар хэршэхын тула хэршэдэг зүргаан хутагын гурбадүрбые абаха хэрэгтэй.

Ногоо хатааха үедөө АВМ-0,4 агрегадай хүсэ дүүрэн хэрэглэжэ, ехэ гурил абахын тула бага түлишэ гаргашалха гэжэ оролдохо байна. Тиихын тула агрегадай хатаадаг түхеэрэлгые тон зүбөөр тааруулан тодхохо шухала.

Хэрбээ агрегадай хэрэглэhэн агаарай температура 80—115 градус, харин түлишын сасардаhанай хүсэн 5—10 кг сантиметрhээ бага байбал, түлишэ хүсэд галдагдахагүй, агрегат соо бага ногоон хээтэй байха гээшэ. Энээниие усадхахын тула хатаадаг барабан уруу түлишын 5—10 кг ем. хүсэтэйгөөр сасагдахаар ногоо хэхэ эрилтэтэй.

Ногооё хүсэд hайнаар хатааха аргатай байхын тула агрегадаа зүбөөр тааруулан табиха ёhотой. Жэшээнь, 80 процент шииигтэй горохобёосой холисо хатаахада 1,6 мм диаметртэй жеклер таараха, харин 70—75 процент шииигтэй хүсы үбhэн ба донникто 1,4 мм диаметртэй жеклер хэрэгтэй. 60—70 процент шииигтэй ороohото ургамалнуудые хатааха болобол, 1,2 мм диаметртэй жеклер хэрэглэхэдэ hайн. Хатаагдажа бэлэн болоhон гурилай шииг 10—12 процентhээ бага бэшэ байха ёhотой. Тиигэбэл, гурил соохи каротин багаар гээгдэхэ.

Ажахынууд бэлэдхэгдэhэн гурилайнгаа шанарые агрохимлабораторидо саг үргэлжэ шалгуулжа байха ёhотой.

Агрегадhaa гараhан гурил 40—50 градус халуун ба... даг. Тэрэнэй шатахагүйн ту... ла агрегадай хажууда... склад соо хоёр сүүдхын т... шада хадагалха хэрэгт... Наранай элшын, шииг нойт... ной орохогүй газарта бай... хада гурил амта шэм... удаан табидаггүй. Саарh... туламда хэгдэhэн гурил 70—80 процент шииигтэй 0 гра... температуратай складта ... дагалхада тон таарамжат... Саарhан туулмагуудай ... haa, бетоноор шудхаhан ... хэн соо хадагалхада боло... Нэгэ кубическа метр нүх... соо 300 килограмм гурил ... дагалагдана.

Дээрэ хэлэгдэhэн эрилт... нүүдые дүүрэн сахибал, ш... мэтэ тэжээл — ногооной г... рил элбэгээр, hайн шана... тайгаар гаргажа болохо г... шэ. Энэмнай малай сэгнэ... гүй hайн тэжээл юм.

М. МАШУКОВ,
Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын таhагые даагша.

Мүнөөдэр—СССР-эй Далайн Сэрэгэй Флодой үдэр

СССР-эй Далайн Сэрэгэй Флодой частьнуудта КПСС-эй XXV съездые угтуулан социалис мүрысөөн дэлгэрээ.
ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: капитан-лейтенант Сергей Лебедев, матрос Валерий Фурсенко гэгшэд дайшалхы вахтадаа. Крейсер «Варяг» океанда.
ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ ОРОНОЙ ФЛОТ

Адмирал Н. Н. АМЕЛЬКО, СССР-эй Далайн Сэрэгэй Флодой ахамад командалагшын орлогшо

ДАЛАЙН СЭРЭГЭЙ Флодой үдэр далайда дүтэ оршодог городуудай оло мянган хүнүүд өөһэдынгөө һайн һайхан ёһо заншалаар эрьедэ суглардаг байна. Тэдэнэр совет арадайнгаа хүсөөр байгуулагдаһан дайшалхы корабльнуудай һүр жабхаланта жагсаалнуудые, манай флодой революционно ба дайшалхы алдар солые дээрэ үргэжэ ябаһан матросууд, старшина ба офицернүүдэй зэлэ татаһан зэргэлээ омог баяртайгаар харадаг байна.

Энэ жэлдэ Далайн Сэрэгэй Флодой үдэрые тэмдэглэлгэ совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда илалта туйлаһаар 30 жэлэй ойтой тудалдаба. Далайн сэрэгэй ветеранууд болон мүнөө үедэшье алба хэгшэд Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй ба зол жаргалай түлөө амин наһаяа хайрлангүй дайлалдаһан хүнүүдые, тэдэнэй тэһэн баатаршалгыень һанаан дурдан ябадаг.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ манай флот далай тээһээ фашистнүүдай добтолгоһоо ябаган сэрэгэйнгээ флангнуудые хамгаалдаг, далай тээшэ добтолһон Совет Армиин сэрэгшэдтэ туһалдаг байһан. Манай флодууд ба флотилинууд дайсанай далайн коммуникацинуудта шанга сохилто үгэдэг, десантнуудые буулгадаг ба далай дээгүүр ашаа зөөлгэдэ аюулгүй байдал хангадаг һэн.

Совет Далайн Сэрэгэй Флот Эхэ оронойнгоо үмэнэ өөрынгөө уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна. Дайнай жэлнүүдтэ дайсанай 1300-һаа дээшэ дайшалхы корабль ба 1400 транспортна онгосо уһы хэгдэһэн, айхабтар шухала даабари дүүргэхэ десантнууд буулгагдаа һэн.

Бүхы совет сэрэгшэдтэл адли манай флодой морягууд дайнай жэлнүүдтэ тон олоороо баатаршалга харуулһан гэшэ. «Алдар солото манай бүргэд-морягуудай баатаршалга ба эгэршэгүй зориг тухай хэлэнгүй гаража болоно аал, — гээд Л. И. Брежнев хэлэһэн. — Хара ба Балтиин далайнуудта, Хойто мүльһэн океанай сэбдэг хүйтэн уһан соо, Номгон океанай захагүй ехэ дайдада хэгдэһэн хэһэн баатаршалганууд Эсэгэ ороноо хамгаалгымнай Агуу ехэ дайнай мартагдашагүй хуудаһануудые бэшүүлээ гэшэб».

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ Коммунис партиин анхарал оролдолгын, совет хүнүүдэй шэн зоригто ажалай ашаар манай бүхы бусад түрэлэй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэл адли Далайн Сэрэгэймнай Флот техническэ шэнэ үндэһэ һуури дээрэ шэнэдхэн хубилагданхай. Совет арад өөрынгөө зохёон байгуулһан флодойнгоо хүсэтэ зэбсэгээр — уһан доогуур ябадаг ба холо буудадаг баллистическэ ракетэнүүдтэй атомна онгосоор, онгосонуудтай тэмсэл хэхэ ракетнэ авиацяар, далай дээгүүр ябадаг элдэб классай корабльнууд—ракетнэ крейсернүүдээр, эсминцүүдээр, ракетнэ катернуудаар, минэ усадхадаг десантна корабльнуудаар омогорхохо дүүрэн эрхэтэй.

Өөрынгөө уг зорилгын талаар Далайн Сэрэгэй Флот үндэһөөрөө шэнэ — ёһотой океан дайдын, ракетно-ядерна, уһан доогуур ябадаг ба авиационно болонхой. Иимэ флодой зорилго гэбэл, совет арадай амгалан ажал, социалис Эхэ ороноймнай ашата туһын хэрэг хамгаалга болоно.

Эрдэм, техникын шэнэ туйлалтануудаар Далайн Сэрэгэй Флодой хангагдаһан дээрэһээ совет сэрэгэй корабльнууд дэлхэйн океануудай алишье райондо, байгаалиин ямаршье уларилда, хэдышье удаан саг соо тамаралга хэхэ аргатай.

Гэбэшье, манай Далайн Сэрэгэй Флодой нюур шарайе тодорхойлдог гол шэнжэ шанар гэхэдэ, тэрээндэ алба хэжэ байһан сэрэгшэд болоно. Парти, правительствэмнай тэдээн тухай анхарал оролдолгодо харюу болгон, манай морягууд холын аяншалга ба ниндэлгэдэ, һуралсал ба маневрто эрхим үрэ дүн харуулна, дайшалхы мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

Дайшалхы ба политическэ һуралсалай отличнигууд, сэрэгэй албанай эрхим һайн мэргэжэлтэд болон мастернууд улам олошоржо байна. Мүнөө флодой матросууд болон старшинануудай 56 процентнь дайшалхы ба политическэ һуралсалай отличнигууд. 90 процентнь класс ехэтэй мэргэжэлтэд. Тэдэнэй олонхинь сэрэгэй хоёр-гурбан мэргэжэл шудаланхай.

Мүнөө сагай эрилтэдэ харюусамаар сэрэгэй кадрнуудые бэлдэхэ тушаа түрэл партиингаа оролдолгые манай флот ходо мэдэржэ байдаг. Корабльнуудай, соединенинүүдэй командирнуудай, штабуудай офицернүүдэй олонхидынь ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ мастернууд. Тэдэнэр Далайн Сэрэгэй Флодой урда табигдаһан элдэб зорилгонуудые ямаршье бэрхэшээлтэ эрхэ байдалда тон богони болзорто дүүргэхэ аргатай юм. Офицернүүд В. Егоров, В. Феденюк, Ю. Соколов, В. Чуканцев, А. Багдасарян, А. Архипов, Г. Мосолов, В. Игнатьев болон бусадай нэрэнүүд флодуудай дунда үргэнөөр мэдээжэ болонхой. Тэдэнэр мэргэжэл шадабари ехэтэй байһан тула морягуудые жэшээтэ һайнаар хүмүүжүүлнэ, сэрэгэй эрхим коллективүүдэй хүтэлбэри бэелүүлнэ.

Манай флодой үмэнэ харюусалга ехэтэй зорилго табигдана. Удаан саг соо холуур тамаралга, олон һарын туршада далайн уһан соо байха гэшэ юрын хэрэг болоо. Энэ хадаа аха дүү оронуудтай харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ, океан далайнуудые шэнжэлхэ хэрэгтэ элдэб хитэйгээр хабаадалсаха арга олгоно. Манай морягууд хилын саагуур тамархадаа Совет гүрэнэй түлөөлэгшэдэй үүргэ дүүргэнэ. Советскэ Союзай Коммунис партиин бэелүүлжэ байдаг эб найрамдалай политика тухай үнэн үгэ тараадаг гэшэ. Һүүлэй 5 жэлэй туршада совет корабльнууд 60 гүрэнэй 97 портдо ороһон, 300 мянгаһаа дээшэ совет морягууд эрьедэ гараһан байна.

Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ондоо ямаршье түрэлэй сэрэгтэ ороходоо совет флот хани нүхэсэлэй харилсаа бэелүүлгэдэ тон шухала үүргэ дүүргэнэ. 1974 ондо манай морягууд Суэцкэ канал минэһээ сэбэрлэхэ талаар харюусалгатай зорилго эрхим һайнаар дүүргэжэ, шэн зориг ба баатаршалгын жэшээ харуулһан байна. Энээнһээ нэгэ бага урид Далайн Сэрэгэй Флодой аварийно-абаралгын албанай хүсөөр Бангладеш республикын далайн үүдэн болохо Читтагон портын уһан доро табигдаһан хаалтанууд, шэнгээгдэһэн корабльнууд сэбэрлэгдээ һэн.

«Дмитрий Пожарский» крейсерэй абаралгын отрядууд 1975 ондо Маврикий гүрэндэ байгаалиин бэрхэшээлтэ байдалһаа хүн зониинь абарха хэрэгтэ туһалһан байна. Тэдэнэй хэһэн хүдэлмэри энэ ороной хүн зоной, правительствын үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Эдэ бүгэдэ совет морягуудай моральна ба дайшалхы шэнжэ шанарые, бүхы дэлхэйн ажалшадтай һаналаа нэгэдэлгэтэй байһаниие харуулна.

Социалис ёһоной ажабайдалай, нэн түрүүн тусхай шэглэлтэйгээр бэелүүлэгдэдэг үзэл бодолой хүдэлмэриин ашаар арми ба флодой сэрэгшэд моральна, дайшалхы талаараа хатуужанхай. Энэ хүдэлмэриин эгээл гол шухалань юуб гэхэдэ, сэрэгшэдые коммунис үзэл бодолтойгоор марксизм-ленинизмын һургаалай үндэһөөр хүмүүжүүлгэ мүн. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, флодоймнай командирнууд, политорганууд, партийна ба комсомолой организацинууд үзэл бодолой талаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие оролдосотойгоор, шууд сэхээр һайжаруулна.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй политическэ ба ажалай айхабтар ехэ дэбжэлтын оршон байдалда далайн сэрэгшэд өөһэдынгөө заншалта һайндэрые угтажа байна. Эдэнэр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Улаан тугта Хойто флодой уһан доогуур ябадаг атомна онгосын экипажда эльгээһэн бэшэгые туйлай ехэ баяр баясхалантайгаар угтаа. Дайшалхы шадабаряа дээшэлүүлхэ, жаяг журамаа шангадхаха, корабль болон частьнуудай дайшалхы бэлэн байлгые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ далайн сэрэгшэд хамаг хүсэеэ элсүүлжэ байна. Океан далайн аяншалгада ябахадаа морягууд орёо нарин буу зэбсэгээ нягта һайнаар шудална, албанайнгаа харуулда хёрхо наринаар жагсана. Ракетнэ крейсер «Варяг», крейсернүүд «Мурманск», «Дмитрий Пожарский», «Кировский комсомолец» гэжэ ракетнэ катер болон бусад социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл болонхой.

Сэрэгшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгарагшад хэзээдэшье дайшалхы ба политическэ һуралсалай отличнигууд байдаг. Эдэнэр Совет Арми ба Флодой баатаршалхы ёһо заншалнуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дээрэ үргэжэ ябана. Дайшалхы ба политическэ һуралсалай отличнигуудай Бүхэармейскэ зүблөөн ороноймнай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бүхы сэрэгшэдые КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула хамаг хүсэ шадалаа элсүүлхые, албанайнгаа али бүхы хэрэгтэ шэнэ амжалта туйлахые уряалаа.

СССР-эй Далайн Сэрэгэй Флодой үдэр — далайн сэрэгшэдэй өөрынгөө түрэл арадтай бата нэгэдэлэй һайндэр. Арад зонойнгоо инаг дуран ба этигэл найдабарида флодоймнай сэрэгшэд дайшалхы бэлэдхэлээ улам дээшэлүүлэн харюусана. Манай Эхэ ороной оборонын хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ, Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы бэлэн байлгые бүри дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа үгэхэбди гэжэ далайн сэрэгшэд Коммунис партияа, совет правительствоо найдуулна.

Хойто Далайн Флодой матросууд урдаа табигдаһан дайшалхы даабарияа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, партиингаа съездые угтахаар зоригжонхой. Мүнөө эндэ бүхы хэшээл, дайшалхы һургуулинуудай үедэ матрос бүхэн өөрынгөө ба нүхэдэйнгөөшье хэһэн хэрэгые наринаар шалгажа байдаг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: матросууд шалгалтын үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Георгий ДАШАБЫЛОВ

ДҮҮ ХҮБҮҮНДЭЭ БЭШЭГ

Мэндэ амар, дүү хүбүүмни!
Мэнэл һая һэн даа,
Мэндээ хүргэн дохино ахашни,
нордоо бэлэйл.
Мэдээгүй байтарнай, нэгэ жэл үнгэрлэй.
Холын далайда ябаһан хүн бүхэндэ
Хоног, үдэр ходоршогүй шэнги байдаг.
Угайдхадаа
шинним албан хүшэр хүндэ,
Уһан сэрэгтэ гайтайл гэжэ хэлсэдэг.
Булта һайндн. Бэе элүүр, энхэ даа.
Буусаяа урилжа абаашаа һэндн Ушхайтадаа.
Хүгшэрхэ тээшээ эжы аба хоёрнай
Хүүеэтэй, шааяатай
олоной газарһаа хашарка,
Хүдөөлиг, шэмээгүй нуга тохойгоо һанаһа,
Бургаастайнхндайнгаа дунда дахин
Буухал, һуухал гэбэл даа.
Үргэн нютагаархинтаяа хаяа хадкан,
Үглөө бүри харалсан утаа утаагаа,
Наада захань, айл аймаг соогоо
Наһаяа эдлэхэмнай гэбэл даа.
Яахабшн теэд?!
Хангай энэ дэлхэйдэ
Яахынпье аргагүй,
Яһанай уяран хотолзомо,
Нэрыень дуулабал,
зүрхэнэй гэнтэ оболзомо
Нэгэл нютаг хэндэш байдаг хээзэдэ.
Тэндэ Хэжэнгэдэ эхэ эсэгын наадаһан
Тэнюун добо, шугын горхон бии.
Тэндэ хаанашьеб тэдэнэй тоонто булаһан
Түхэреэн буусын эдэгэһэн һуури бии.
Уһыень уужа, ургасыень наһаараа эдиһэн
Уужам дайдадаа урдын ёһоор мүргэһэн
Үбгэн, хүгшэн түрэлхидэй нангин дуранһаа
Үлүү мэдэрэл олдохо байнаб хаанаһаа?
Түрэл шоройдоо яһаяа хаяха гэһэн
Түрэл заншал, үнинэй заншал хүсэндөө!
Эжэл нутадаа нитэрээш мүнөө тэгүүлһэн
Эжы, абамнай зүб байха үнэндөө!
...Сарюун һууна эхэ эсэгэ хоёрнай.
Сагаан Булагта хонн адуулһан зандаа.
Жара наһаяа хүлеэнэ хаш абамнай,
Жараяа тулабашье, залуу мэтэ, зандаа.
Үргэһөөр муу болошоо,
Эжымнай табн гэража,
Үүрээр бодоод, галаа хүүесэ удхална.
Үнеэхил горшоогоо шэрэм дээрээ табижа,
Үдхэн сай удаан бусалган һамарна.
Найгаһаар гарана. Шанага соонь — дээжэ.
Найман хизаар, дүрбэн зүг шаглүүлжэ,
Аглаг дайдадаа халуун сай үргэнэ,
Аман соогоо аалихан юушьеб үгэлнэ.
Түрэһэн хүбүүдэйнгээ элүүр энхын түлөө
Түрэһэн эхын зобоһон сэдьхэл ямар бэ?
Энэ сэржэмээ орон дэлхэйдээ үргэһөөр
Эжын зосоо намхаран зааха амарба...
...Далай дээрэ
наранай мандан гарахада,
Даруу нютаг Бургаастайгаа
Дахин дахин һанажа,
Даян холын,
түрэл зүг тээшээ
Дохин дохин ёһолно гүш?
Али юрэдөө
Албанай хэрэгэй хүнгэн бэшэ ажалдаа
Алагхан зүрхөөрөө абташоод,
Аба, эжы, дүүнэр, анда нүхэдтөө
Адресхан бэшэгээ ябуулхаяа мартажархёод,
Аалихан ябажал ябана гүш?
Угайдхадаа
шинним албан хүшэр хүндэ
Уһан сэрэгтэ гайтай гэжэ хэлсэдэг.
Гашуун дабһатай долгид адар хүндэ —
Гансата сохин, тарайса унагааха гэдэг.
Харбаһан һомондол хаха эсхэн далайе
Харайлдана урагшаа
сэрэгэй онгосонууд бушуу.
Уһан дороһоош,
уһан дээрэһээш ракетэ
Улаан ошотойгоор дэгдэн ошоно залиншуу.
Харуул онгосын хабһан мэлшэ, халтирхай
Халгажа гэшхэбэлшни —
үрэбхин абаха далай.
Харнин онгосо алнш тээһээш шагаанхай.
Хараабаа алдабалшни —
хадарха үшөө һанаатай.
Далай —
Далан дабхар долгёор хушагдаһан тала.
Далай —
Дадаагүй хүнэй дүшэн юһэн тама.
Дааган хүлэгүүдшни —
Дандаа хурдан онгосонууд.
Албанай нүхэдшни —
Ангуушан мэтэ хёрхонууд.
Бүмбэрсэг газарые
Бүһэлэн ерэдэг ракетэ —
Бугуулидан бариха ургатайш.
Хоролхоод ерэһэн дайсанда хатуу хэһээлтэ
Хододоол үгэхэ аргатайш.
Эдэ бүгэдэ —
сэхэ залагдаһан ракетэшье,
Эршэтэй зуралзаһан торпедэшье,
Аажам Дэлхэйе уһан соогуур тойродог
Атомай хүсэтэ шинним онгосошье,
Һахалаа һаяхан хюһажа эхилһэн шишье,
Һахай улаан, хүдэр хүдэр нүхэдшни
Бургаастаймнай горхоной
Булангиргүйгөөр урдахын түлөө,
Хүдөө нютаг— таладамнай
Хүхинэжэ хуримуудай наярхын түлөө,
Буурал толгойто эжын үглөө бүхэндэ
Уурал бааяһан сайн һайхан дээжые
Газар дэлхэйдээ сасан сасан үргэжэ,
Гал гуламтаа сахин һуухын түлөө
Балай харанхы һүнишье,
шуургатай үдэршье
Далай дээрэ табигданхай бэшэ гүт?
Шамда, нүхэдтэш
эсэгэнэрэй барюулһан жолоо
Шэнэ эрьедэ асархаар үгтөө бэшэ гү?
...Номгон далайн нюрууе наран жэгнэжэ,
Ногоон долгнд онгосынш хушуу таалана.
Ерээдүйн баатар — сэрэгшэ хүбүүеш зүгнэжэ,
Ехэ далай шамайем үлгыдэн наадана.
1969 он.

Мүнөөдэр— наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр

АЖАЛШАДЫЕ ҺАЙНААР ХАНГАХА

Республикымнай худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэд «Совет худалдаа наймаанай үдэр» гэһэн заншалта һайндэрөө мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй энэ жэлэй һайндэр үргэн ниитэ ажалшадай туйлай ехэ политическэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрнэ.

Манай республикын худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажалшадта эд бараа наймаалха даалгабаряа муу бэшээр дүүргэжэ байна. Эд бараа наймаалха дүрбэн жэл хахадайнгаа даалгабари 15,4 миллион түхэригөөр үлүүлэн дүүргэнхэй. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта эд бараа наймаалха түсэб 100,7 процент дүүрээд байна.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахадта эд бараа наймаалха түсэбөө дүүргэхэ талаар онсо шалгарагшадай дунда Улаан-Үдын горплодоовощторгын, нэгэдэхи, хоёрдохи пищеторгын, горпромторгын, универмагай, Гусиноозерскын ОРС-ын, БАМ-ай барилгын УРС-ын, геологиин ОРС-ын, мүн худалдаа наймаанай бусадшье эмхинүүдэй коллективүүдые нэрлэмээр.

Буряадай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар мүн лэ эдэбхитэйгээр ажаллана. Эдэнэр байгша оной хахад жэлэйнгээ түсэбые 628 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргээ. Хүн зондо ном худалдаха, үлүү гараһан эдеэ хоол, бусадшье зүйлнүүдые хүдөөгэй ажалшадһаа худалдан абаха түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргээ.

Минтрансстройн Нижнеангарска УРС-ын хүдэлмэрилэгшэд парти, правительствын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар урагшатайгаар ажаллана. Эдэнэр хэды бэрхэшээлэй ушараашье һаа, жэлэй түрүүшын хахадта эд бараа наймаалха даалгабаряа 828 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргээ.

Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай олохон коллектив жэлэй түрүүшын хахадта ажалшадта эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаалха түсэб болон социалис уялгануудаа дүүргээ. Тэдэнэй тоодо ниитын эдеэ хоолой Каменска, Хяагтын конторонуудай, Улаан-Үдэ хотын столовонуудай трестын 1, 2, 4, 7, 14-дэхи столовонуудые, мүн ниитын хоолой бусадшье предприятинуудые нэрлэмээр.

Оптово баазанууд эд бараа наймаалха түсэбтэ даалгабаринуудаа дүүргэхэдэнь худалдаа наймаанай организацинууд болон предприятинуудта ехэ туһа хүргэдэг байна. Эд бараа магазинуудта эльгээхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые Роскультторгын, Росбакалейн, Росгалантерейн, мүн бусадшье баазанууд амжалтатайгаар дүүргэээ.

Ажалшадта эд бараа наймаалгые һайжаруулха зорилгоор худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ олохон магазинуудай коллективүүд түрүүлэн ябана. Эд бараа наймаалдаг предприятинуудай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай олохон коллективүүд хоёрдохи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгөөр түрүү һууринуудые эзэлһэн байна. Тэдэнэй тоодо пищеторгын нэгэдэхи баазын коллективые нэрлэмээр. Энэ коллектив табан жэлэйнгээ даалгабариие байгша оной март һарада дүүргээд, жэлэй түрүүшын хахадта абаһан социалис уялгаяа мүн лэ амжалтатайгаар дүүргээ. Энэ түрүү коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэһэн юм. Хоёрдохи кварталда мүрысөөндэ шалгарагшадай дунда горпромторгын 3-дахи, 70-дахи магазинуудай, нэгэдэхи пищеторгын 8-дахи магазинай коллективүүдые, Роскультторгын, Росбакалейн, Рособувьторгын, мүн бусадшье оптово баазануудай коллективүүдые нэрлэмээр.

Гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанай магазинууд ажалаа оньһожоруулан һайжаруулха, индустриальна түрүү арга хэрэглэхые оролдоно.

Һүүлшын дүрбэн жэлэй туршада республика соомнай 275 шэнэ магазин баригдаа. Тэдэнэй нилээд олониинь типовой ехэ байрануудаар, мүнөө үеын шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Олохон магазинуудта шэнэ холодильник болон шкафууд табигдаа. Автомат түхеэрэлгэнүүд, ашаа тээдэг хэрэгсэлнүүд, тепловой, механическа түхеэрэлгэнүүд нилээд олошороо.

Эд бараа магазинһаа хүнүүдэй өөһэдынгөө дураар шэлэн абалгые һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдадаг болонхой. Байгша оной июлиин 1-нэй байдалаар бүхы магазинуудай гурбанай нэгэ хубинь дээрэ дурсагдаһан шэнэ гуримаар хүдэлдэг болоо. Гэхэ зуура, худалдаа наймаанай энэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ асуудалда горитой дутагдалнууд бии байһаар. Худалдаа наймаанай зарим эмхинүүд энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана.

Парти, правительство наймаалагшадта анхаралаа ехээр хандуулдаг гэшэ. Совет худалдаа наймаанай үдэр жэл бүри ехэ һайндэр мэтэ тэмдэглэгдэнэ. Һүүлэй үедэ худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэдэй шагнагдахада манай республикаһаа 120 хүн орден, медальнуудта хүртэһэн байна.

Худалдаа наймаанай предприятинуудта олон жэлдэ һайнаар хүдэлэгшэд правительствын ехэ шагналда хүртөө. Улаан-Үдын столовонуудай трестын 7-дохи столовын үйлэдбэриие даагша А. И. Белоусова Ленинэй орденоор, мүн энэ трестын 17-дохи столоводо повароор хүдэлөөд, пенсидэ гараһан Т. А. Бритова, 1-дэхи пищеторгын 72-дохи магазинай секциие даагша В. Е. Казазаева, Зэдын райпотребсоюзай түрүүлэгшын орлогшо Б. Б. Будаев, Буркоопсоюзай автобазын жолоошон Н. Ф. Ширяев гэгшэд Октябриин Революциин орденоор шагнагдаа.

«РСФСР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ республикымнай 4 хүн хүртэһэн байна, тэдэнэй гурбаниинь эд хэрэглэгшэдэй кооперациин зургаанда хүдэлдэг. Гадна 57 хүн «Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө.

«Совет худалдаа наймаанай отличник», «Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин отличник», «1973—1974 онуудай социалис мүрысөөндэ илагша», «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн значогуудаар олон хүн шагнагданхай. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн 8 хүн «Алдар солын» орденоор шагнагдахаар зууршалагдаа.

Республикын худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэридэ зарим тэды амжалтын туйлагдабашье, бага бэшэ дутагдалнууд бии байһаар.

Эд бараан саг соогоо асаргадагагүй, эмхидхэлэй ажал һула, макароно зүйлнүүд, хүрпэ, өөхэн, загаһан, саахар заримдаа дуталдадаг, асаргадаһан эд бараанай шанар хүсэд шалгагдадаггүй, ниитын эдеэ хоолой олохон предприяти шанар муутай эдеэ хоол бэлдэдэг байһаар. Эдэ бүхы шалтагаануудһаа болоно, Ой модоной ажахын министерствын УРС, Зэдын продснаб, ниитын эдеэ хоолой управлени, түмэр замай ресторан, спортторг, Буркоопсоюз, мүн худалдаа наймаанай бусадшье предприятинууд хоёрдохи кварталайнгаа, мүн июнь һарын түсэбые дүүргэжэ шадаагүй.

Зарим министерствэнүүд болон промышленна предприятинууд үйлэдбэрилһэн продукцияа худалдаанда саг соонь эльгээдэггүй байһаар. Тэдэнэй тоодо Улаан-Үдын кондитерска фабрикые, һүнэй комбинадые, мяха-консервын комбинадые нэрлэмээр.

Юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ, харюусалгатай зорилго табигданхай. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын тула социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, партиин XXV съездые хүндэтэйгөөр угтаха гэшэ угаа шухала байна.

М. ХАБАЛОВ,
Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр.

Наймаанай үдэрые угтуулан гүрэнэй универсальна магазинай коллектив хахад жэлэйнгээ түсэбые июлиин 26-да дүүргэбэ.

Үдэр бүри Москвагай ажалшад ба түб хотын айлшад ГУМ-ай секци болон таһагуудые эрьедэг, һанаандаа таараһан эд бараа худалдан абадаг байна. Эндэ худалдаа наймаанай бүхы түрүү дүй дүршэлнүүд хэрэглэгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уулзалгануудай ба амаралтын газар — ГУМ-ай фонтан ороноймнай олохон зондо мэдээжэ болонхой.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОО, БАРИМТАНУУД

△ СОВЕТ ХҮНҮҮДЭЙ ажабайдалай материальна ба соёлой хэмжээнэй дээшэлэлгэ худалдаа наймаантай сэхэ холбоотой юм. Тэрэнэй ургалта эд бараанай эрьесые элирхэйлэн харуулдаг. 1975 оной түрүүшын хахадта 100,2 миллиард түхэригэй худалдаа наймаан хэгдээ гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 7,3 процентээр дээшэлһэн байна.

△ 1970 онойхнтой сасуулхада, 1974 ондо мяханай продуктнууд — 36, үндэгэн — 71, оёмол хубсаһа хунар ба арһан гутал — 22, шэл шаажан-шабар амһарта — 66, соёлой ажаһуудал хангалгын эд бараа худалдалга 52 процентээр дээшэлээ.

△ ТҮСЭБТЭ юһэдэхи табан жэлдэ арад зоной үргэнөөр хэрэглэдэг эд бараан улам үргэдхэхэ байна. Арад түмэндэ зорюулагдаһан продукци үйлэдбэрилхын тула манай индустриин бүхы һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэд шармайн оролдожо байна.

△ ОН ЖЭЛНҮҮДЭЙ үнгэрхэ тудам промышленна предприятинуудта, һургуулинуудта столовонууд улам олоор баригдана. Хүнүүдые хангаха түрүү арга онол үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ. Олон фабрика, заводуудта «Кулинария» гэжэ магазинууд, захил абадаг таһагууд нээгдээ.

△ 85 МИЛЛИОН гэхэ гү, али 1970 онойхидо орходоо, 17 миллионоор олон хүн орон доторнай үдэр бүри ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай аша туһа хэрэглэнэ. Энэ хадаа 268 мянган предприятитай шухала һалбари болоно. 2 миллион 300 мянган хүн эндэ ажалладаг юм.

△ РОЗНИЧНО худалдаа наймаа хүгжөөхэ түсэбые ба юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абтаһан социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэ, совет хүнүүдые хангалгаяа һайжаруулха гэшэ һалбариин ажалшадай хүндэтэ уялга болоно.

(ТАСС).

БАМ-ай БАРИЛГАШАД ТУХАЙ КИНО

Свердловско киностудиин кино-буулгагшад Хойто Байгалай аймагта шэнэ документальна кино буулгажа байнхай. «Мүшэтэ час» гэжэ энэ кино мүнөө дээрээ нэрлэгдэнэ.

Кино буулгахаяа ерэһэн бүлэгые ударидагша, режиссёр Лев Леонидович Ефимов буулгагдажа байһан фильм тухай ингэжэ хөөрэнэ:

— Байгал-Амарай түмэр харгын барилгын эхин шата буулгаха гэһэн зорилго коллективнай урдаа табина. БАМ—Тында гэһэн участогай нээлгэ, Комсомольск-на-Амуре хотын хажууда Амар мүрэн дээгүүр табигдажа байһан хүүргын барилга — эдэ бүгэдэ хэдэн зуугаад метр лентэдэ буулгагданхай. Мүн лэ Ленэ мүрэнэй хүүргын барилга, Хойто-Байгалай, Хойто-Муяын, тоннельщигүүдэй ажал буулгажа абаха гэжэ түсэблэнэбди.

Буряад ороной хойгуур баригдажа байгаа БАМ-ай участок ехэ хүшэр хүндэ участок гэжэ тоологдодог. Тиимэһээ эндэ гансашье барилгашад, тоннельщигүүд ажалай габьяа харуулна бэшэ, мүн Байгал далайн флодой хүдэлмэришэд, вертолетчигууд, жолоошод болон бусад хүдэлмэришэд хүшэр байдалда байгаашье һаа, ажалай баатаршалга харуулна.

А. СЕРЕДКИН.

ТАБАН ЖЭЛЭЭ ДҮҮРГЭБЭ

Хяагтын аймагай Хилганта тосхоной юһэдэхи магазиниие үнинэй, дүй дүршэл ехэтэй наймаалагша Б. Ж. Бурцнова даажа байдаг. Урагшаа һанаатай, ажал хүдэлмэридөө оролдосотой бэрхэ тула нютагайнгаа зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Һаяхан боложо үнгэрһэн һунгалтада тэрэ сомоной Соведэй депутадаар һунгагдаа, «Хүндэлэлэй тэмдэгэй» орденоор шагнагданхай.

Б. Ж. Бурцнова жэлһээ жэл бүри түсэб, цялганцудаа ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Мүнөөшье жэл эрхим һайнаар хүдэлжэ байна. Худалдаа наймаанай һайндэрые тэрэ табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэн цгтажа байна.

Н. ДУЛМАЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.

СОЁЛШОД ҮБҺЭШЭДТЭ АЙЛШАЛНА

Улаан-Үдын Октябрьска районой предприятинуудай залуу хүдэлмэришэдһээ, багшанарай училищиин студентнэрһээ бүридэһэн агитбригада Мухар-Шэбэрэй аймагта айлшалан ерээ. Владимир Петрович Рыжаков түс агитбригадые хүтэлбэрилнэ. Программань уласхоорондын Эхэнэрнүүдэй жэлдэ, М. Шолоховой 70 наһанай ойдо зорюулагдана.

Республикымнай ниислэл хотын соёлшод «Коммунизм», «Родина» колхозуудай үбһэшэдтэ ошожо, концерт наада харуулаа. «Саян» столовын хүдэлмэрилэгшэ Клара Кубина, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн Надежда Банзаракцаева гэгшэд композитор Л. Левашовой зохёоһон «Тосхон» гэжэ дуце ирагуу һайханаар хангюурдажа, олоной магтаалда хүртөө. Тиихэдэ Людмила Миткеева хүнгэн солбоноор, уян нугархайгаар хатаржа альга ташалгаар цгтагдаа.

Соёлшод үшөө «Эрдэм» совхоздо, «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта айлшалжа, нуга сабшалан дээрэ хүдэлжэ байһан үбһэшэдтэ концерт наада харуулха юм.

В. ШИРДАРМАЕВ.

Мухар-Шэбэр тосхон жэл ерэхэ бүри хубилжа байна. 1011-дэхи ПМК-гай нэгэ участогай хүдэлмэрилэгшэд гол түлэб энэ хүдэлмэри дүүргэнэ. «Хүндэлэлэй тэмдэг» ордентэ Иван Семенович Бурковай даадаг бригада сельсоведэй байшан, түбэй котельнэ, 27 квартиратай байрын гэр бодхооно. Түгэсхэхы жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ энэ бригада эрхим дүнгүүдые харуулаа. Комплексно бригада гэжэ дэмы нэрлэдэггүй. Тэрэнэй гэшүүн бүхэниинь олон мэргэжэлтэй. Жэшээнь, Федор Климович Овчинников шофер, модошо дархан, шулуушан юм. Аха дүү Михаил ба Василий Гусляковтон, Андрей ба Александр Васильевтанай хэжэ шадахагүй хүдэлмэри үсөөн.

Василий Лазаревич Красинскиин хүтэлбэрилдэг бригада 24 квартиратай байрын гэрэй барилгада мүн лэ урагшатай һайнаар хүдэлнэ. Мүнөө энэ гэрэй торхо баригдаад, досоо талын ажал хэгдэнэ, оройнь хушагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. И. С. Бурковай бригада шэнэ гэрэй һуури табижа байна. 2. Шэнэ гэрэй орой хушагдажа байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фототекст.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

65 НАҺАТАЙ АЯНШАЛАГША

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран, летчик мэргэжэлтэй, мүнөө 65 наһа гүйсэжэ пенсидэ гараһан Петр Павлович Водин ябагаар Ригэһээ Сахалин хүрэтэр аяншалха гэжэ шиидэһэн байгаа. Холын замда аяншалагша 12 мянган километр зайе ябагаар гаталха болоно. Тэрэ февралиин 23-да нютагһаа гараад, мүнөө Улаан-Үдэ хүрэжэ ерэнхэй. 65 наһатай болобшье, хүнгэн солбон энэ үбгэжөөл дунда зэргээр 40—45 километр ябана. Аяншалагша октябрь-ноябрь соо Сахалин хүрөөд байха хүсэлэнтэй. Тэрэ дүшэн жэлэй саада тээ копье шэдэлгээр Сибириин чемпион болоһон алдартай. Тиихэдэ санаар Эрхүү — Москва гэһэн маршрудаар аяншалгада хабаадалсаһан байна.

Петр Павлович ниислэл хотымнай ажалшадай амаралтын байшанда айлшалжа, залуушуултай уулзаа.

— Би хүн болоһоор тамхи татажа, архи уужа үзөөгүйб. Үхибүүн ябахаһаа хойшо спортоор һонирходог байгааб. Мүнөөшье энээнээ орхёогүйб, тренерээр хүдэлнэб. Хүбүүнтэймни сасуу хүнүүд намһаа һураггүй үбгэн шэнгеэр харагдадаг. Архи, тамхин гэээшэ ами наһанай, бэеын элүүр энхын ёһотойл дайсан байна даа. Энээниие эдир наһанһаа ойлгожо, мэдэжэ ябаха хэрэгтэй, — гээд холын замда аяншалагша хөөрөөгөө дүүргээ.

Манай корр.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон-телеграф-радио

НЬЮ-ЙОРК

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

ТАСС

Египедэй правительствын зүбшөөлые Аюулгүйн Совет хараадаа абажа, Синайн хахад арал дээрэхи Египедэй — Израилиин сектортэ байдаг ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдэй болзорые үшөө гурба һараар — 1975 оной октябриин 24 болотор хойшолуулха гэжэ тогтообо. Энэ районда шахардуу байдалтай байһаарнь, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата эб найрамдал хангахын тула хүгжэлтэ дэбжэлтын түйлагдажа ядажа байһаарнь Аюултүйн Соведэй гэшүүд һанаата болоһо байһанаа тогтоол соогоо мэдүүлхэ зуураа, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые эбэй ёһоор заһаруулхын тула ООН-ой Аюулгүйн Соведэй, Генеральна Ассамблейн зохихо шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ уряатайгаар энээндэ хабаатай талануудта хандаһан байна.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал үшөөл шахардуу байһаар гэжэ Дүтын Зүүн зүгтэ байдаг ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүд тухай ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймай Аюулгүйн Соведтэ хэһэн элидхэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Энэ асуудалые бүхы дээрэнь гуримшуултар Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал иимэ байха, асуудалые бүхы дээрэнь шиидхэхэ шухала.

СОФИ

Р. Арисмендиин мэдүүлгэ

ТАСС

Латиин Америкын ба Карибска бассейнэй оронуудай Коммунис партинуудай һаяхан Гаванада болоһон зүблөөн имагтал энэ шадархи оронуудта бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ шухала удха шанартай байна. Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, эб эе таһалдаг маоис хүтэлбэриин политикые эрид буруушаагаа гээд Уругвайн Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Родней Арисменди эндэ нютагай ба гадаадын журналистнуудта мэдүүлбэ.

Уругвайн коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ үгэ хэлэхэдээ, Латиин Америкын оронуудай политическэ байдалда гүнзэгы шэнжэлэл хэбэ. Мүнөө Уругвай экономическа хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороод байна гэжэ Р. Арисменди тэмдэглээ. Мүнгэнэй үнэ ехээр унана. Энэ талаар Уругвай Чилиин һүүлээр дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлнэ. Политическэ, экономическа, социальна үндэһэн хубилалтануудые хэһэнэй ашаар оромнай иимэ байдалһаа гараха байна бшуу. Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Карваланиие, ами наһандань аюул тохёолдуулагдаад байһан олон мянгаад хүниие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгэ шухала удха шанартай гэжэ Р. Арисменди тэмдэглээ.

САЙГОН

Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн газар дээрэ

ТАСС

Тхыатхиен провинцида ниитын аюулгүйе сахиха, революционно шэнэ гурим тогтоохо хүдэлмэри амжалтатайгаар хэгдэжэ байна. Мүнөө үедэ дахуулнуудай армиин ба хархис захиргаанай алба хаагшад байһан бүхы хүнүүд, Тхиеугай захиргаанай үедэхи хархис партинуудай гэшүүд зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ тушаагаад, революционно захиргаанай зургаануудта бүридхэлдэ абтанхай. Хүн зоной байдал һайжарна.

Провинцидахи үйлэдбэрхын тула эзэгүй үлэһэн газарые хубаарилһан байгаа. Сэрэгэй гэмтэдтэ, революциин дайсадта хабаатай байһан полинуудые бага газартай гү, али газаргүй таряашадта хубаажа үгтэбэ. Революционно захиргаан 1000 гаран тонно химическэ үтэгжүүлгэ, инсектихид, нефтепродукт газар эдлэгшэдтэ үгөө.

Дайнай хойшолонгуудые, урдын засаг захиргаанай социальна үлэгдэлнүүдые зайсуулхын түлөө тэмсэл үр...

ГАВАНА

БҮГЭДЭ АРАДАЙ ҺАЙНДЭР

ТАСС

Июлиин 26 Кубын революциин түүхэдэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй. Фидель Кастро түрүүтэй бүлэг залуу патриодууд-революционернүүд 22 жэлэй урда тээ эгээл энэ үдэр Батистын зонхилхы хархис гуримай сэрэгэй хэрэм — Сантьяго-де-Кубадахи Монкада гэжэ казармада добтолһон байгаа. Энэ баатаршалгата добтолго Кубын революциин эхин болоо һэн.

Политическэ ехэ дэбжэлтын, ажалай үүсхэл эдэбхиин оршон байдалда Кубын арад социалис Эхэ оронойнгоо түлөө айхабтар ехэ баяр баясхалантайгаар, омогорхолтойгоор алдарта революционно һайндэрөө — национальна восстаниин үдэрые угтажа байна. Энээнэй тула бүхы үндэһэ баримта бии. Һүүлэй жэлнүүдтэ социалис байгуулалтадаа Куба асари ехэ амжалтануудые туйлаа юм. Экономико, социальна хүгжэлтэ, демократическа байгуулалта болон бусад асуудалнуудаар республика ехэ амжалта илалтануудые туйланхай. Энэ түбиин капиталис оронууд социально-экономическа хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда оронхой. Харин Куба бата найдамтайгаар урагшаа дабшана.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тудам уласхоорондын оршон байдалда Кубын нэрэ хүндэ улам дээшэлнэ. Амяарланха хашаха харшалха гэһэн политикань буруу һүрөө. Латиин Америкын улам олон оронууд социалис Кубатай харилсаа холбоо тогтооно.

Арадай засагай жэлнүүдтэ Кубада хүсэтэ электростанцинууд дүрбэ шахуу дахин олошороо, цемент үйлэдбэрилгэ гурба дахин дээшэлээ, хүнэй гараар хэгдэһэн нуур сөөрэмүүд 200 дахин үргэдөө. Орон дотор промышленностиин шэнэ ба мүнөөнэй һалбаринууд байгуулагдана. Промышленна, гэр байрын, харгы замай барилга урдань үзэгдөө дуулдаагүй ехэ хэмжээндэ гараа. Ороной худалдаа наймаанай флодой тоннаж 10 дахин ехэ болоһон байна. Саахарай улһа хуряалгые оньһожоруулха асуудал амжалтатайгаар шиидхэгдэнэ.

1976—1980 онуудай удаадахи түсэбтэ табан жэлдэ социалис Кубын урда бүри ехэ түсэбүүд табигдана. Кубын Коммунис партиин нэгэдэхи съезд болоно, эдэ жэлнүүдтэ арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб хараалха юм.

190 мянган коммунистһаа бүридэһэн партиин нэгэдэхи съездэ бүгэдэ арад бэлэдхэл хэжэ байна. Коммунистнуудай байгша оной декабрь һарада зарлагдаһан энэ дээдэ хуралдаанай хүндэлэлдэ социалис үйлэдбэриин уялгануудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ Кубын ажалшан бүхэнэй, ажалша коллектив бүхэнэй уялга болоно.

БОНН

НИИТЭ ЕВРОПЫН ЗҮБЛӨӨНЭЙ УРДА ТЭЭ

ТАСС

Германиин Федеративна Республикын правительствын заседани эндэ болобо. ДПА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар Хельсинкэдэ болохо ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй документдэ гар табихыень министрнүүдэй кабинет ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидтые этигэмжэтэ нюур болгожо түлөөлбэ.

В. Брандтын түрүүлэлгэ доро болоһон заседани дээрэ СДПГ-гэй Президиум зүблөөе һайшааһан байна. Ниитэ Европын зүблөөн Европын гүрэнүүдэй ба арадуудай амгалан ёһоор зэргэ оршолгын аша туһада харюусаха байна гээд энэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Зүблөөе зарлаһан ушар Европодохи шахардуу байдалай һуларжа байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Зүүн хүршэнэртээ ФРГ-гэй үгэеэ ойлголсохые туйлаха, шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ СДПГ-гэй — СВДП-гэй бүлэглэлэй хүсэлэл оролдолгые хандуулха хэрэгтэй. Энэ түбиин оронуудай хоорондохи харилсаа холбооe үргэдхэхэ гээшэ тус зүблөөнэй гол зорилго мүн.

СДПГ-гэй түрүүлэгшэ В. Брандт Баруун Германиин телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэрхэ аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй шата тухай тогтоһон байна. «Хельсинкидэ болохо зүблөөн Европодохи шахардуу байдал һуларуулжа шадаха байна» гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Саашадаа Б. Брандт ингэжэ хэлэбэ:

— 30 жэлэй урда тээ Гитлерэй ба тэрэнэй туһамаршадай һүүлээр Европо түбиин ямар байдалтай байһыень бидэ үшөө дахин ухаан соогоо сэдьхэжэ үзэхэ ёһотойбди. Удаань «хүйтэн дайн» Европо түбидэ сэрэгэй хёмороо зүришэлдөө гарган алдаа һэн. Гэбэшье мүнөө Европодохи оршон байдал һайжаржа байна.

Урда Вьетнам. Арадай Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд хабарай барайга рай ургаса хуряалгада таряашадта туһална.

ВИА-ТАСС-ай фото.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июлиин 28-һаа августын 3 болото...

ВОСКРЕСЕНИ, 27

«Орбита». 10.05—«Телевизионно фильмүүдэй бүхэсоюзна харалгын шанда хүртэһэн фильмүүд». 11.00 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 11.30—11.40 — Забһарлалга. 11.40 — Мультфильм (үнгэтэ). 12.00—«Совет ороной үхибүүд» (үнгэтэ). 12.50 —Шэнэ һонин. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.00 — «Капитан Джек» — уран һайханай фильм. (үнгэтэ). 15.15 — «Мүнөөдэр—худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр». СССР-эй худалдаа наймаанай министр А. И. Струевтай хөөрэлдөөн. 15.45 «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.45 — «Мүнөөдэр—СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэр». Далайн-Сэрэгэй Флодой ахамад командалагша, Советскэ Союзай Флодой адмирал, Советскэ Союзай Герой С. Г. Горшков үгэ хэлэхэ (үнгэтэ). 17.00 — Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаһан Останкинадахи һайндэрэй үдэшэ (үнгэтэ). 19.00 — «Время». 19.30 — 19.40 — Забһарлалга. 19.40 — «Хэлсээл даа» гэһэн телевизионно богони зүжэгүүдэй театр »(үнгэтэ). 20.40— «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 21.15 — «Совет ороной үхибүүд». «Зүрхэеэ бэлэглэн» — телевизионно документальна фильм. 22.05 — Останкинада болоһон һайндэрэй үдэшэ (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ПОНЕДЕЛЬНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — «БАМ — зуун жэлэй агуу барилга». 19.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 19.20 — Буряадай телевидениин ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 19.50 — «Хүн ба хуули». 20.30 — «Коммунист» гэһэн дамжуулга. 21.10 — «Бидэнэр ба манай гэр». Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. П. Убеев үгэ хэлэхэ. 21.30 — «Түсэбтэ табан жэл». 22.10 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». Григорий Пономаренко.

ВТОРНИК, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Шанда хүртэһэн фильмүүд». Телевизионно фильмүүдэй бүхэсоюзна харалгаһаа. 11.05— «Экран» (үнгэтэ). 11.25 — 11.35 — Забһарлалга. 11.35 — «Королевство кривых зеркал» — кинофильм (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Шатарай һургуули». 13.30 — «Спортын һонин» (үнгэтэ). 14.00 — «Баатаршалга». 14.30 — «Даурия» — кинофильм. (1-дэхи сери, үнгэтэ). 16.00 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Табан жэлые болзорһоонь урид!» КПСС-эй Белгородско обкомой нэгэдэхи секретарь М. П. Трунов дамжуулгада хабаадалсаха. 16.45 — А. Пушкин. «Медный всадник». 17.15 — Совет Эстониин 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дуу, хатарай һайндэр (үнгэтэ). 18.30—«Время». 19.00 —19.10—Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.30 — Һүүлэй һонин.

«Орбита». 19.40 — «Баатаршалга». 20.10 — «Даурия» — кинофильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 21.40 — М. Глинка «Неоконченная соната для альта и фортепьяно» (үнгэтэ). 22.00 — «КПСС-XXV съездые угтуулан» (үнгэтэ). 22.45 — Совет Эстониин 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дуу, хатарай һайндэр (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.10 — «Спортын һонин» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.40 — Мультфильм. 19.50 — Телевизионно һонин. 20.05 — «Театральна уулзалганууд». 20.55 — Документальна фильм. 21.25 — Элшэ хүсэнэй доройтон муудалга тухай хөөрэлдөөн.

СРЕДА, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Шанда хүртэһэн фильмүүд». Телевизионно фильмүүдэй бүхэсоюзна харалгаһаа. 11.00 — М. Глинка «Неоконченная соната для альта и фортепьяно» (үнгэтэ). 11.20 —11.30 — Забһарлалга. 11.30 — «Үхибүүдтэ фильмүүд. «Неразлучные друзья» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Түүдэг». 13.30 — Литературна уншалга (үнгэтэ). 14.00 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 14.30 — «Даурия» — кинофильм (2-дохи сери, үнгэтэ). 16.00 — Концерт (үнгэтэ). 16.55 — Мэдээсэлэй программа. 18.30 — Концерт. 19.00 — 19.10 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Ажалай эстафетэ». 19.30— Һүүлэй һонин.

«Орбита». 19.40 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 20.10 — «Даурия» — кинофильм (2-дохи сери, үнгэтэ). 21.30 — И. Богачев дуулаха (үнгэтэ). 22.00 — Агаарай долгин дээрэ «Залуу наһан». 22.30 — А. Пушкин, «Медный всадник». 23.00 — Концерт (үнгэтэ). 24.00 — «Хельсинкидэ зарлагдаһан ниитэ европейскэ зүблөөн».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.10 — «Дэлхэйн арадай уран бэлиг».

Улаан-Үдэ. 19.40 — Телевизионно һонин. 19.55 — «Түүдэг» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.25 — «Дуунтай уулзалга» (буряадаар).

ЧЕТВЕРГ, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Хельсинкидэ зарлагдаһан ниитэ европейскэ зүблөөн. 10.35— Спорт тухай хөөрэлдөөн. 11.05 — «Петя-петушок» — мультфильм. 11.15 — 11.25 Забһарлалга. 11.25 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 11.35 — «Огни на реке» — кинофильм. (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Искусствын мастернууд — үхибүүдтэ» (үнгэтэ). 13.30 — «Только ты» — кинофильм (үнгэтэ). 15.00 — Концерт (үнгэтэ). 15.25 — Мэдээсэлэй программа. 17.00 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 17.10 — «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ). 18.15 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Газарай баялигые — арад зоной аша туһада» (буряадаар). 19.30 — Һүүлэй һонин.

«Орбита». 19.40 — «Виктор Лакомовой олоһон харгынууд» — телеочерк. 20.10 — «Только ты» — кинофильм (үнгэтэ). 21.35 — Совет дуунуудай концерт (үнгэтэ). 22.05 — Агаарай долгин дээрэ — «Залуу наһан». 22.45 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 22.55 «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ). 24.00 — Хельсинкидэ зарлагдаһан ниитэ европейскэ зүблөөн.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.10 — Спорт тухай хөөрэлдөөн. 19.40 — Телевизионно һонин. 19.55 — «Съездһээ съезд хүрэтэр», «Далайн эрьедэхи тосхон».

ПЯТНИЦА, АВГУСТЫН, 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Хельсинкидэ зарлагдаһан ниитэ европейскэ зүблөөн. 10.45— «Ород хэлэн». 11.30 — 11.40 — Забһарлалга. 11.40 — Үхибүүдтэ — фильм, «Василиса Прекрасная». 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — Концерт (үнгэтэ). 13.30 — Мультфильм (үнгэтэ). 13.45 — Искусствын мастернуудай концерт. 1... — Баскетболоор уласхоо... дын турнир. СССР — ... зили хоёр наадаха (ү... 14.40—Опереттын ар... нуудай удэшэ. (үнгэтэ). 1... — «Мигрэ и старая дама» телевизионно зүжэг (т... шынхеэ харуулагд... 18.15 — «Время». 19.0... 19.10 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — ... рай баялигые эзэн ... ашаглаха. 19.30 — Һү... һонин.

«Орбита». 19.40 — ... Франциск Скорина» — ... нофильм. 21.30 — Конц... (үнгэтэ). 21.55 — Мэдэ... лэй программа. 23.30 ... Искусствын мастерну... концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 19.10 — «У... шулэг». 19.55 — Түмэр ... май транспортын хүд... рилэгшэдтэ зорюулагд... концерт.

СУББОТО, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 10.05 — ... дээсэлэй программа. 11... — 11.15 — Забһарла... 11.15 — «Түрэлхидтэ ... рюулагдаһан дамжуул... 11.45 — Үхибүүдтэ ... фильм, «Ивана в нап... ни» (үнгэтэ). 12.50 ... Һүүлэй һонин. 13.00 ... «Углөөнэй почто». Хүгж... программа. 13.30 — «И... тын 30 жэл». Социалис ор... нуудай уран зураашадай ... рагай выставкэ. 14.10 ... «Элүүр энхэ байдал». 14... «Мэдээжэ аад. юрэ бус... ушар». 15.45 — «Н. Дор... гой шүлэгүүдээр дуунуу... 16.30 — «Үнэн зүрхэнһэ... ВЛКСМ-эй 40 жэлэй нэр... жэтэ Тираспольска колл... тивтэй уулзалга (үнгэт... 18.15 — «Время». 19.00 ... 19.10 — Забһарлалга. 19... — Киногой һонин. 20.40 ... Я. Сибелиус. «Пятая си... фония ми-бемоль-мажор... 21.15 — «Мигрэ и стар... дама» — телевизионно ... жэг. 24.00 — «Время».

ВОСКРЕСЕНИ, 3

БҮХЭСОЮЗНА ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 10.05 — «С... вет ороной үхибүүд». ... най эдир напанай байда... — телевизионно докум... тальна фильм. 10.55 ... «Шэнэ ongтохон» — муль... фильм. 11.10 — 11.20 ... Забһарлалга. 11.20 — Гү... нэй Ленинэй ордентэ цен... ральна үхибүүдэй «Чип... рака» театрай зүжэг... (түрүүшынхеэ харуулаг... ха). 12.50 — Һүүлэй һ... нин. 13.00 — «Совет... Союзда алба хэнэб!». 14... — Баскетболоор уласх... рондын турнир. СССР- ... США (үнгэтэ). 14.30— ... «Мүнөөдэр Бүхэсоюзна т... мэр замшадай үдэр». ССС... эй түмэр замай харилсаа... министр Б. П. Бещев үгэ ... лэхэ (үнгэтэ). 14.45 — Т... мэр замай хүдэлмэрилэгш... тэ зорюулагдаһан хүгжэ... программа. 15.30 — «Кин... гоор аяншалагшадай клу... (үнгэтэ). 16.30 — Уласх... рондын һонин. 17.00 — Т... мэр замшадай үдэртэ зорю... лагдаһан концерт (үнгэт... 18.30 — «Время». 19.00 ... 19.10 — Забһарлалга. 19.1... — «Экран» дээрэ Цен... ральна телевидениин Ч. Ч... линай хабадалгата... фильмүүд». 19.50 — «М... най эдир наһанай байдал... телевизионно документальна... фильм. 20.40 — «Хүгжэм... киоск». 21.15 — «Хүдөөгэ... час» (үнгэтэ). 22.15 ... «Вольница» — кинофильм... (үнгэтэ). 24.00 — «Время»... 00.30 — Футболоор СССР... эй чемпионат. «Арарат» (Ер... ван) — «Динамо» (Моск... 2-дохи тайм, Ереванһаа д... жуулга.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» июлиин 23-да Мо... бада үнгэргэгдэһэн 27-дохи тиражай дүнгүүдые Св... тивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: нэгэшье хүн зургаан номер таага... Табан номер таагшад—5000 түхэриг, дүрбэн номер ... һан хүнүүд—81 түхэриг, гурбан номер таагшад 4 ... риг абаха.

«Спортлото-2»: хэншье зургаан номер таабагүй. Та... номер тааһан хүнүүд—3.517 түхэриг, дүрбэн номер ... шад—68 түхэриг, гурбан номер тааһан хүнүүд 3 ... абаха байна.

27-дохи тиражай шүүбэри 1975 оной августын ... сентябриин 3 болотор түлэгдэхэ.

Ээлжээтэ тираж июлиин 30-да үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда.
КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда.
«Эхэ оронойнгоо далайн хилые сахигша» — интервью. «Урагшагүй ябадал» — Т. Нестеренкын статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. Дэлхэйн оронуудай һонинууд.

Гурбадахи хуудаһанда.
«Коммунистын нангин үүргэ» — Б. Батуринай статья. «Теплоприбор» заводһоо репортаж. «Зарим тэды дүнгүүд ба зорилгонууд» — М. Хабаловай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда.
Элдэб һонин.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону...

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, ...
Телефоны: редактора ... 2-54-54, приёмная — 2-54... зам. редактора — 2-6... зам. редактора — 2-6... отв. секретаря — 2-50... секретариат — 2-66-76, ... делы: партийной жизни ... 2-60-91. сельского хозяй... ва — 2-64-36, 2-63-86, ... паганды и агитации — 2-5... промышленности и ст... тельства — 2-61-35, со... ского строительства и быт... 2-69-58, культуры и шко... 2-60-21, писем и селькор... 2-67-81, информации ... 2-34-05, общественная, п... ёмная — 2-56-62, маши... бюро — 2-57-63, коррект... ская — 2-35-95, фотолабо... тория — 2-33-61.